

SAMENWERKINGSVERBANDEN EN DE GDI

Start voor een Uitvoeringsagenda



Opgesteld door Wim Bakkeren, Digitale Agenda 2020
Datum 25 juli 2017
Versie 1.0.1

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Samenvatting en aanbevelingen	6
2.1	Gemeentelijke samenwerking onvoldoende erkend	6
2.2	Samenvatting van de knelpunten	9
2.3	Samenvatting van de oorzaken	13
2.4	Aanbevelingen voor het vervolg	15
3	Knelpunten en vervolgacties per GDI-voorziening	22
3.1	Inleiding	22
3.2	BAG	23
3.3	BGT	25
3.4	BRK	27
3.5	BRP	28
3.6	BRV	33
3.7	Handelsregister	34
3.8	WOZ	37
3.9	DigiD	39
3.10	eHerkenning	41
3.11	Mijn Overheid (Berichtenbox voor burgers en Lopende zaken)	43
Bijlage A	Bronnen	45

1 Inleiding

Samenwerkingsverbanden en de GDI

Gemeenten werken steeds vaker samen op verschillende vlakken, in verschillende vormen en om verschillende redenen. Gemeentelijke taken worden op- of overgedragen aan één van de deelnemende gemeenten of aan een speciaal hiervoor opgerichte organisatie. Ook zijn er veel gemeenten die gebruik maken van een gezamenlijke ICT-organisatie. Het optimaliseren van de gemeentelijke processen en ICT is meestal één van de doelen van zo'n samenwerking. Die optimalisatie blijkt lang niet altijd haalbaar als het gaat om het gebruik van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). Samenwerkingsverbanden melden op dit vlak verschillende knelpunten die ervoor zorgen dat hun ICT en processen complexer uitpakken dan ze wensen.

Een verkenning van de knelpunten

Deze problematiek is al langer bekend en het Cluster GDI van het programma Digitale Agenda 2020 (DA2020) van KING heeft daarom een verkenning uitgevoerd naar de knelpunten die samenwerkingsverbanden ervaren en wat nodig is om deze weg te nemen. Dit rapport beschrijft het resultaat van deze verkenning en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen en acties om knelpunten weg te nemen.

Dit rapport dient als **afsluiting** van de verkenning en als **startpunt** voor de uitvoeringsagenda voor het vervolg. Tijdens dat vervolg worden de concrete activiteiten bepaald en de juiste partijen betrokken.

Voor de inventarisatie van knelpunten is gebruik gemaakt van inventarisaties uit eerdere trajecten en gesprekken met verschillende samenwerkingsverbanden. De resulterende inventarisatie is getoetst bij een aantal andere samenwerkingsverbanden en bij de beleidseigenaren en beheerders van de betreffende GDI-voorzieningen. Op basis hiervan zijn aanbevelingen geformuleerd en korte- en lange-termijnacties om de knelpunten weg te nemen.

Belangrijk om te vermelden is dat de hier beschreven knelpunten de knelpunten zijn zoals samenwerkingsverbanden ze ervaren bij het gebruik van de GDI. Dat betekent niet automatisch dat ze een oorzaak in de GDI zelf hebben, zoals dit rapport ook duidelijk maakt. De verkenning is bedoeld als basis voor een uitvoeringsagenda. De diepgang en exactheid van de verkenning zijn in overeenstemming daarmee: de verkenning kan onjuistheden bevatten en onvolledig zijn. Nadere precisering en detaillering van de knelpunten en oorzaken zal gebeuren tijdens de uitvoering van de vervolgacties.

Ook belangrijk om te vermelden is dat dit rapport spreekt van 'gemeentelijke samenwerkingsverbanden' en 'GDI-voorzieningen' alsof alle samenwerkingen en alle GDI-voorzieningen onderling vergelijkbaar zijn. Dat is zeker niet het geval. Er is veel variatie in gemeentelijke taken, gemeentelijke samenwerking en in GDI-voorzieningen en die variatie is zeer relevant voor de precieze duiding van de knelpunten, oorzaken en oplossingen. Dit rapport richt zich op de grote lijnen, als start voor een uitvoeringsagenda. Bij de uitvoering van de vervolgacties zal zeker rekening moeten worden gehouden met al deze variaties.

Dit rapport is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 bevat de samenvatting van de knelpunten en oorzaken en geeft de aanbevelingen voor het vervolg. Hoofdstuk 3 beschrijft per GDI-voorziening in meer detail de gemelde knelpunten, de huidige situatie en mogelijke vervolgacties.

De Generieke Digitale Infrastructuur

Tot de GDI behoren momenteel de volgende voorzieningen:¹

- Thema Identificatie en authenticatie: Idensys (voorheen eID Stelsel), DigiD (inclusief DigiD Buitenland), eHerkenning, DigiD machtigen.
- Thema Gegevens: Digikoppeling, Digilevering, Digimelding, Stelselcatalogus, twaalf Basisregistraties (BAG, BGT, BLAU, BRI, BRK, BRO, BRP, BRT, BRV, HR, WOZ), Beheervoorziening BSN
- Thema Dienstverlening: Overheid.nl, Antwoord voor Bedrijven, Digitaal Ondernemersplein, Mijnoverheid.nl, Berichtenbox voor burgers, Berichtenbox voor bedrijven, Ondernemingsdossier, Standard Business Reporting, eFactureren, Samenwerkende Catalogi.
- Thema Interconnectiviteit: Diginetwerk, Digipoort, Certificering/PKI Overheid, Standaardenlijst, Standaarden inclusief pas-toe-of-leg-uit-lijst zoals geformuleerd door het Forum Standaardisatie, NORA.

¹ Volgens www.digicommissaris.nl op 23 mei 2017.

2 Samenvatting en aanbevelingen

2.1 Gemeentelijke samenwerking onvoldoende erkend

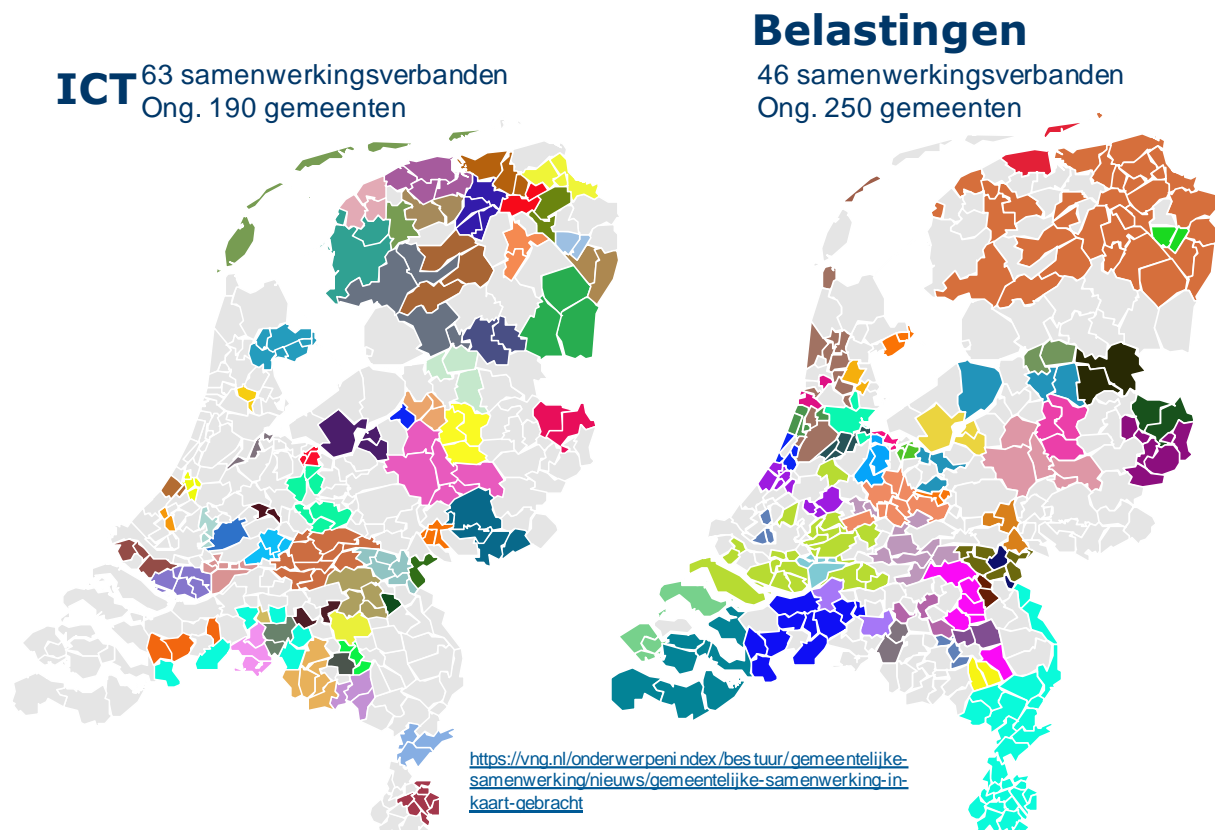
De uitkomst van de verkenning is puntsgewijs als volgt samen te vatten:

- Samenwerking is het nieuwe normaal.
- Maar samenwerkingsverbanden worden onvoldoende erkend.
- Waardoor (onder andere) het gebruik van de GDI complexer is dan gewenst.
- De oorzaken hiervan liggen zowel bij de GDI als bij gemeentelijke software en de gekozen samenwerkingsvorm.
- Om de situatie te verbeteren is structurele aandacht voor gemeentelijke samenwerking nodig.

Deze punten worden hieronder nader toegelicht.

Samenwerking is het nieuwe normaal

Gemeenten doen steeds meer samen. Zo zijn er ruim 60 ICT-samenwerkingsverbanden van meer dan 190 gemeenten en ruim 45 belastingsamenwerkingen van meer dan 250 gemeenten.² En dat zijn slechts twee soorten samenwerking. Als we alle soorten samenwerking beschouwen dan kunnen we stellen dat er meer samenwerkingsverbanden zijn dan gemeenten. Samenwerking is het nieuwe normaal.



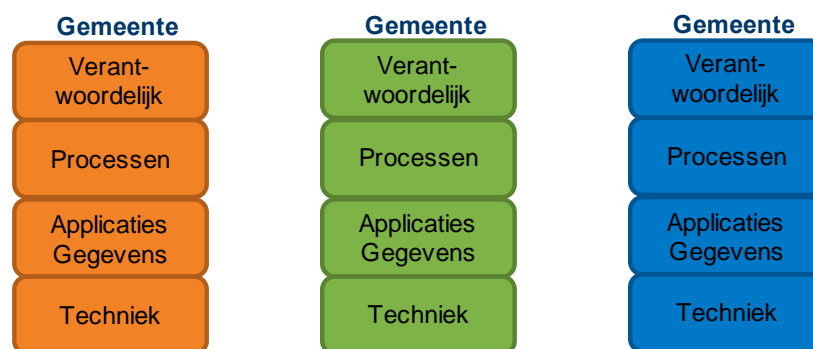
Afbeelding 1. Twee soorten samenwerkingsverbanden ter illustratie.

² Deze twee websites bevatten een inventarisatie van (gemeentelijke) samenwerkingsverbanden. De regioatlas (<https://www.regioatlas.nl>) en de website van VNG (<https://vng.nl/onderwerpenindex/bestuur/gemeentelijke-samenwerking/nieuws/gemeentelijke-samenwerking-in-kaart-gebracht>).

Samenwerking onvoldoende erkend

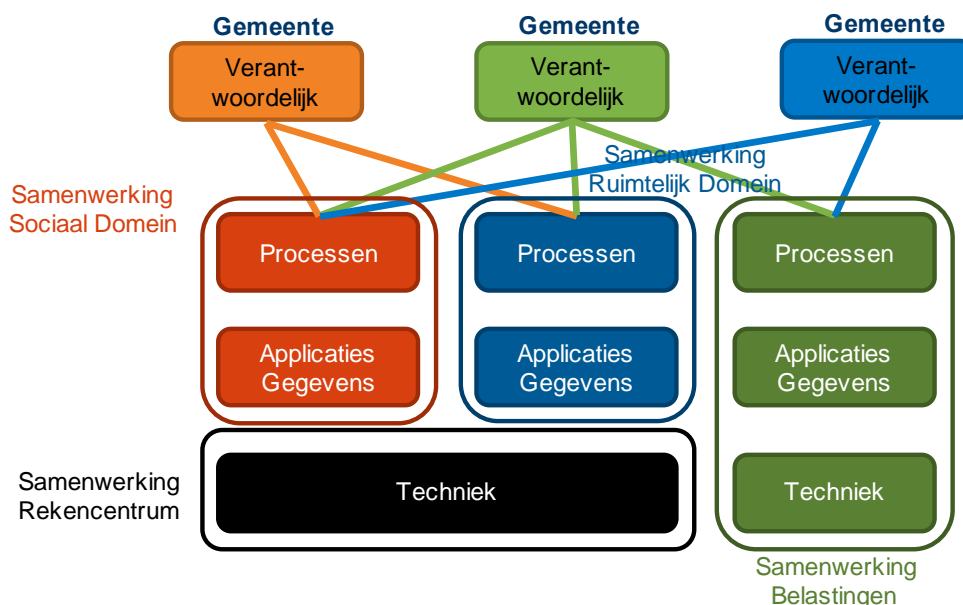
Wat samenwerkingsverbanden zelf zeggen is dat samenwerking als organisatievorm onvoldoende wordt erkend. Zowel de GDI-voorzieningen als gemeentelijke software houden er onvoldoende rekening mee en ook bij VNG en KING zijn de behoeften en belangen van regionale samenwerkingsverbanden onderbelicht en geen vast onderdeel van het producten- en dienstenportfolio. Samenwerkingsverbanden zijn bijvoorbeeld niet formeel vertegenwoordigd bij de VNG en ook niet in de verschillende gremia rond de GDI.

We kunnen stellen dat samenwerkingsverbanden over het hoofd worden gezien. Het uitgangspunt dat we vaak, waarschijnlijk onbewust, lijken te hanteren is dat iedere gemeente op zich staat als één 'kolom' van verantwoordelijkheden, processen, applicaties en gegevens en techniek, zoals onderstaande afbeelding weergeeft.



Afbeelding 2. Het onjuiste uitgangspunt: iedere gemeente staat op zich.

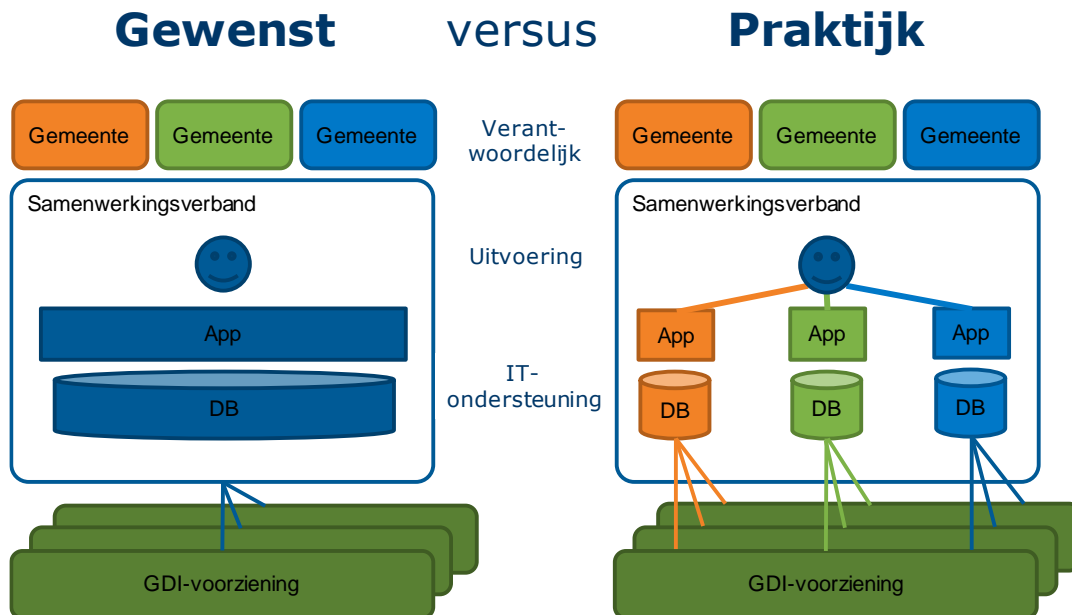
De praktijk is natuurlijk anders. Onderstaande afbeelding is daar een vereenvoudigde weergave van: gemeenten doen veel in samenwerking. Vereenvoudigd, omdat er vele variaties mogelijk zijn: ambtelijke fusies, mandatering of delegatie, ambtelijke samenwerking, ICT-samenwerking, enz. Gemeenten voeren sommige taken zelf uit, ze mandateren sommige taken en bij weer andere taken delegeren ze de verantwoordelijkheid aan een andere organisatie.



Afbeelding 3. De praktijk: gemeenten doen veel samen.

Praktijk complexer dan gewenst

Een gevolg is dat het gebruik van de GDI door samenwerkingsverbanden complexer is dan gewenst. Wat ze wensen is één gezamenlijke uitvoeringsorganisatie waar medewerkers taken uitvoeren voor verschillende gemeenten, gebruik makend van één applicatie, één database, één infrastructuur en één aansluiting per GDI-voorziening. De praktijk is vaak dat de medewerkers voor iedere gemeente een aparte installatie van een applicatie en database moeten gebruiken met aparte aansluitingen per GDI-voorziening zoals onderstaande afbeelding weergeeft.



Afbeelding 4. Samenwerkingsverbanden en de GDI: gewenst versus praktijk.

Ook deze weergave doet geen recht aan de vele variaties, maar geeft wel de essentie van de problematiek weer: de ICT-inrichting van samenwerkingsverbanden is complexer dan gewenst en de oorzaak hiervan ligt onder andere, maar niet alleen, bij de GDI.

Dit alles leidt tot:

- complexe ICT-inrichting;
- hoge initiële en beheerkosten;
- veel GDI-aansluitingen, veel Organisatie-identificatienummers (OIN), veel PKI Overheid-certificaten;
- ingewikkelde juridische constructies;
- suboptimale dienstverlening aan inwoners;
- suboptimale gebruikerservaringen voor medewerkers, o.a. door het moeten in- en uitloggen in verschillende applicaties.

Hierdoor worden de voordelen van samenwerking niet volledig gerealiseerd. Door het toenemend aantal samenwerkingen zal de absolute omvang van dit 'verlies' steeds groter worden. En nog belangrijker, door de hoge mate van complexiteit vrezende sommige samenwerkingsverbanden zelfs dat ze niet altijd voldoen aan van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Oorzaken niet alleen bij de GDI

De oorzaken van de knelpunten beperken zich niet tot de GDI. Ook beperkingen van gemeentelijke software dragen eraan bij. Gemeentelijke software biedt onvoldoende ondersteuning voor de

scheiding van verantwoordelijkheid, uitvoering en ICT-ondersteuning over verschillende partijen en voor het gebruik van software voor verschillende gemeenten tegelijkertijd. Zo biedt gemeentelijke software vaak geen ondersteuning voor het vastleggen onder welke verantwoordelijkheid en doelbinding medewerkers werkzaamheden uitvoeren.

Ook de juridische vorm van samenwerking is van invloed. De knelpunten doen zich bijvoorbeeld vooral voor bij samenwerking onder mandaat en niet bij delegatie. Ook de publiekrechtelijke of privaatrechtelijke vorm van samenwerking kan een rol spelen. Zo is van belang of het samenwerkingsverband een eigen rechtspersoonlijkheid heeft.

Samenvattend: gemeentelijke samenwerking verdient structurele aandacht

Samenvattend kunnen we stellen dat gemeentelijke samenwerking veel variatie kent en complexe materie is en dat er te weinig rekening mee wordt gehouden. De knelpunten bij het gebruik van de GDI zijn daar een gevolg van, maar de vraagstukken zijn breder. Meer aandacht en ondersteuning voor gemeentelijke samenwerking is daarom nodig. Het is een vraagstuk met verschillende aspecten dat niet eenvoudig is op te lossen. Het vraagt structurele aandacht van VNG en KING in samenwerking met beleidseigenaren en beheerders van de GDI, softwareleveranciers en de samenwerkingsverbanden zelf.

De volgende twee paragrafen vatten respectievelijk de knelpunten en oorzaken samen. De laatste paragraaf van dit hoofdstuk geeft aanbevelingen voor het vervolg.

2.2 Samenvatting van de knelpunten

Deze paragraaf vat de knelpunten samen. Samenwerkingsverbanden melden op hoofdlijnen de volgende knelpunten bij het gebruik van de GDI:

- compartimentering van lokale basisregistratie-gegevens;
- veel aansluitingen en audits;
- het onderscheid tussen binnen- en buitengemeentelijk gebruik bij de BRP;
- onduidelijkheid over doelbinding bij gebruik van persoonsgegevens;
- inschrijving van een samenwerking in oprichting is niet mogelijk.

Deze worden hieronder toegelicht. De eerste twee knelpunten hebben voor samenwerkingsverbanden de hoogste prioriteit. Hoofdstuk 3 beschrijft de gemelde knelpunten per GDI-voorziening in meer detail.

Compartimentering van lokale gegevensopslag

Samenwerkingsverbanden zeggen dat verschillende basisregistraties eisen dat gegevens uit de basisregistratie lokaal worden gecompartmenteerd per gemeente. Dit geldt zowel voor de gemeente in de rol van bronhouder als voor de gemeente als afnemer. Het gevolg is dat dezelfde gegevens meer dan één keer moeten worden opgevraagd bij de landelijke voorziening en meer dan één keer gecompartmenteerd moeten worden opgeslagen.

Compartimentering van gegevens binnen één gemeentelijk softwaresysteem is niet altijd mogelijk. De oplossing is daarom vaak om voor iedere gemeente een aparte installatie van hetzelfde softwaresysteem te gebruiken. Tijdens de verkenning is aangegeven dat dit voorkomt bij BRP, HR, BAG, BGT, BRK, BRV en WOZ.

Uit gesprekken met basisregistraties blijkt dat de eis niet compartimentering is. De eis is dat duidelijk moet zijn welke gemeente verantwoordelijk is voor welk gegeven. Het moet duidelijk zijn

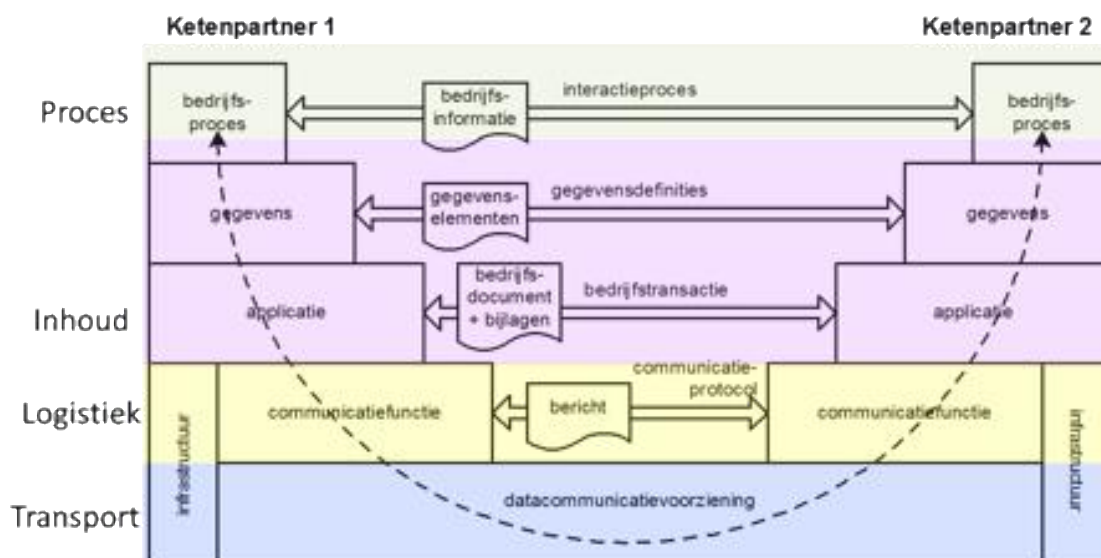
welke gemeente (als bronhouder) verantwoordelijk is voor de bijhouding van welk gegeven en het moet duidelijk zijn aan welke gemeente (als afnemer) een gegevens is verstrekt en onder welke autorisatie. Compartimentering is dus niet, of in ieder geval niet altijd, een eis maar een oplossing om aan deze eisen te voldoen.

Wat samenwerkingsverbanden willen is één aansluiting op een basisregistratie en één integrale gegevensopslag waarin de gegevens van alle deelnemende gemeenten beschikbaar zijn. Ook geven ze aan dat een hogere beschikbaarheid van landelijke registraties zou helpen om de noodzaak van permanente lokale gegevensopslag te verminderen.

Veel aansluitingen en audits

Samenwerkingsverbanden zeggen dat verschillende GDI-voorzieningen, waaronder een aantal basisregistraties, een aansluiting per gemeente vereisen. Tijdens de verkenning is aangegeven dat dit knelpunt zich voordoet bij DigiD, eHerkenning, Mijn Overheid Berichtenbox en Lopende Zaken en bij de hierboven al genoemde basisregistraties BRP, HR, BGT, BAG, BRK, BRV en WOZ.

'Aansluiting' heeft hier verschillende betekenissen op de verschillende niveaus van gegevensuitwisseling, zoals in de afbeelding hieronder is weergegeven. Het kan betekenen dat voor iedere gemeente een apart PKI Overheid-certificaat en OIN nodig is op de transport- en/of logistieke laag. Het kan betekenen dat voor iedere gemeente een CPA (Collaboration Protocol Agreement) beheerd moet worden op de logistieke laag. Het kan betekenen dat voor iedere gemeente een aparte gemeentecode of afnemersindicatie gebruikt moet worden in de berichtuitwisseling op de inhoudelijke laag. Het kan betekenen dat voor iedere gemeente een eigen overeenkomst en/of autorisatie nodig is op de juridische laag (die niet is weergegeven in de afbeelding hieronder). Vaak is sprake van een combinatie van een aantal van deze betekenissen van 'aansluiting'. Hoe lager in de communicatielagen sprake is van een 'aansluiting per gemeente' hoe hoger de complexiteit van de bijbehorende ICT-inrichting en hoe hoger de beheerlast ervan.



Afbeelding 5. Lagen in gegevensuitwisseling tussen twee partijen.

Samenwerkingsverbanden hebben als gevolg hiervan te maken met een veelvoud aan aansluitingen op GDI-voorzieningen: een veelvoud aan PKI-overheid-certificaten en OINs, CPAs, gemeentecodes en overeenkomsten en autorisaties en ook een veelvoud aan bijbehorende audits.

Voor dit knelpunt zijn de volgende oorzaken aan te wijzen:

1. Een aantal GDI-voorzieningen vereist een aansluiting (op logistiek en/of inhoudelijk niveau) per gemeente.
2. Sommige GDI-voorzieningen vereisen een PKIo-certificaat specifiek voor die voorziening, bijvoorbeeld een certificaat dat alleen voor Mijn Overheid Berichtenbox wordt gebruikt. Deze eis zorgt in combinatie met oorzaak 1 (een aansluiting per deelnemende gemeente) voor een verveelvoudiging van het aantal aansluitingen en certificaten.
3. Niet alle GDI-voorzieningen zijn via hetzelfde netwerk te benaderen: sommige alleen via Diginetwerk, andere alleen via Gemnet of internet. Voor iedere netwerk aansluiting heeft een samenwerkingsverband een aparte netwerkadapter met certificaten nodig waardoor het aantal netwerkadapters en certificaten en de bijbehorende beheerlast verder oploopt.
4. Sommige gemeentelijke applicaties vereisen een eigen netwerkadapter en kunnen geen gebruik maken van de centrale netwerkadapter (of broker of servicebus) van het samenwerkingsverband. Iedere extra netwerkadapter introduceert extra certificaten en extra beheerlast.

Het knelpunt van een aansluiting per gemeente doet zich ook voor bij andere landelijke voorzieningen, zoals Suwinet en GGk (Gemeentelijk Gegevensknooppunt). Ook individuele gemeenten hebben, weliswaar in mindere mate, last van dit knelpunt. Ook zij hebben netwerkadapters en certificaten specifiek voor bepaalde voorzieningen en bepaalde applicaties.

Samenwerkingsverbanden melden dat een aantal GDI-voorzieningen naast een aansluiting per gemeente ook een audit of zelfevaluatie per gemeente vraagt. Dit melden ze onder andere voor de BPR en DigiD. Voor het verminderen van de auditlast kunnen mogelijk oplossingen gevonden worden in de ENSIA-systematiek (ENSIA: Eenduidige Normatiek en Single Informatie Audit).

Onderscheid binnen- en buitengemeentelijk gebruik bij de BRP

Specifiek bij de BRP melden samenwerkingsverbanden het onderscheid tussen binnen- en buitengemeentelijk gebruik als een knelpunt. Voor binnengemeentelijk gebruik (gebruik van gegevens over inwoners van de gemeente zelf) dient het samenwerkingsverband de gegevens van de betreffende deelnemende gemeente te krijgen terwijl voor buitengemeentelijk gebruik (gebruik van gegevens over inwoners van andere gemeenten) in bepaalde gevallen de landelijke BRP geraadpleegd kan worden.

Het gevolg is dat buitengemeentelijk gebruik een andere ICT-inrichting vraagt dan binnengemeentelijk gebruik. Bovendien dient voor binnengemeentelijk gebruik de lokale BRP van de deelnemende gemeenten ontsloten te worden voor het samenwerkingsverband. Een ander gevolg is dat een inwoner, bijvoorbeeld aan de balie, eerst gevraagd moet worden waar deze woont, voordat via de juiste weg zijn of haar gegevens opgevraagd kunnen worden uit de lokale of landelijke BRP.

Momenteel is KING met de BRP in gesprek over de exacte voorwaarden waaronder samenwerkingsverbanden (onder mandaat, niet zijnde ambtelijke fusies) voor alle raadplegingen kunnen aansluiten op de landelijke BRP.

Onduidelijkheid over doelbinding bij gebruik van persoonsgegevens

De onduidelijkheid en interpretatieverschillen over het gebruik van persoonsgegevens (waaronder BRP-gegevens) door samenwerkingsverbanden en de daarvoor benodigde doelbinding wordt ook als knelpunt genoemd. Deze onduidelijkheid leidt tot discussies, bijvoorbeeld tussen burgerzaken

van de gemeenten en samenwerkingsverbanden. Het uiteindelijke gevolg is suboptimale dienstverlening omdat gegevens niet gebruikt worden terwijl dat wel toegestaan is. En andersom komt ook voor: gegevens die bij het samenwerkingsverband beschikbaar zijn, worden gebruikt voor andere doelen dan waarvoor ze bestemd zijn.

Dit knelpunt is alleen gemeld in combinatie met de BRP. Mogelijk speelt het ook bij andere basisregistraties met persoonsgebonden of andere vertrouwelijke gegevens, maar dat is tijdens de verkenning niet gebleken.

Wat samenwerkingsverbanden wensen is duidelijkheid over wat is toegestaan en hoe, het liefst zo eenvoudig mogelijk, aan de voorwaarden hiervoor kan worden voldaan. De Leidraad Samenwerkingsverbanden van RvIG behandelt dit onderwerp, maar biedt blijkbaar niet de gewenste duidelijkheid. Dat wordt mede veroorzaakt doordat het gebruik van gegevens uit de BRP, zodra dit buiten het domein van de Wet BRP is, onder de Wet Bescherming Persoonsgegevens (en in de toekomst de Algemene Verordening Gegevensbescherming) valt. Voorlichting afgestemd op de verschillende samenwerkingsvormen en gemeenteprocessen zou de gewenste duidelijkheid kunnen verschaffen.

Inschrijving van samenwerking in oprichting is niet mogelijk

Samenwerkingsverbanden melden dat een samenwerking in oprichting niet kan worden ingeschreven in het Handelsregister en daardoor geen rechtspersoonlijkheid heeft tot het formele moment van oprichting. Dat betekent dat zaken als een OIN, PKIo-certificaten, aansluitingen en autorisaties op landelijke voorzieningen niet geregeld kunnen worden totdat de samenwerking een feit is. Dit geldt niet alleen voor samenwerkingsverbanden in oprichting, maar ook voor bestuurlijke fusies in voorbereiding.

Het gevolg is dat de migratie naar gezamenlijke informatievoorziening pas kan beginnen nadat de samenwerking of fusie een feit is. Ook andere zaken, zoals het aangaan van contracten en openen van bankrekeningen, zijn hierdoor problematisch.

Overzicht van gemelde knelpunten per GDI-voorziening

Onderstaande tabel toont welke knelpunten bij welke GDI-voorzieningen zijn gemeld.

Tabel 1. Welke knelpunten worden bij welke GDI-voorzieningen ervaren?

Knelpunten	DigiD	eHerkenning	BAG	BGT	BRK	BRP	BRV	HR	WOZ	Mijnoverheid.nl	Berichtenbox burgers
Compartimentering			X	X	X	X	X	X	X		
Veel aansluitingen	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Binnen vs buitengem.						X					
Doelbinding						X					
Samenwerking i.o.						X		X	X		

X: knelpunt is gemeld voor deze GDI-voorziening

2.3 Samenvatting van de oorzaken

Deze paragraaf vat de oorzaken samen. De oorzaken zijn te verdelen in:

- oorzaken bij de GDI;
- oorzaken bij gemeentelijke software;
- oorzaken bij de gekozen samenwerkingsvorm.

Deze worden hieronder toegelicht. Eerst staan we echter stil bij een andere belangrijke factor: complexiteit.

Complexiteit

Het gebruik van GDI-voorzieningen door samenwerkingsverbanden is lastige materie. Verschillende wet- en regelgeving speelt een rol, zoals de Wet bescherming persoonsgegevens, de Wet BRP en andere wetgeving rond basisregistraties. Iedere GDI-voorziening kent daarnaast eigen, niet onderling geharmoniseerde, aansluit- en gebruiksvoorwaarden en audits.

De verschillende juridische en organisatorische vormen van samenwerking spelen ook een rol, evenals de beperkingen van gemeentelijke software. Bovendien is er veel variatie in gemeentelijke taken en in de inrichting van gemeentelijke ICT. Dit maakt iedere situatie anders, waardoor er weinig pasklare oplossingen zijn en iedere situatie op zich beoordeeld moet worden door deskundigen. Beleidseigenaren en beheerders van GDI-voorzieningen zijn daarom ook voorzichtig in het geven van algemene richtlijnen. Het gaat namelijk vaak om de details. De ervaren knelpunten zijn het gevolg zijn van een combinatie van oorzaken.

Kortom, er is veel variatie en er komt veel expertise bij kijken, van juridische tot technische. Pasklare antwoorden en oplossingen zijn beperkt beschikbaar en er is onduidelijkheid en verschil van inzicht over wat wel en niet mag en kan. Er is daarom behoefte aan kennisdeling, voorlichting en ondersteuning. Niet alleen voor gebruik van GDI-voorzieningen, maar voor gemeentelijke samenwerking in het algemeen.

Oorzaken bij de GDI-voorzieningen

Een belangrijke factor is dat voor de beleidseigenaren en beheerders van de GDI-voorzieningen bij samenwerking onder mandaat de gemeenten zelf verantwoordelijk blijven voor het gebruik van de GDI-voorziening. De uitvoering en/of ICT zijn weliswaar gezamenlijk ingericht, maar de gemeenten blijven zelf verantwoordelijk. Dit resulteert in autorisaties, overeenkomsten, OINs, certificaten en audits per gemeente.

Deze oorzaak kan nooit volledig worden weggenomen in situaties waarin gemeenten ervoor kiezen om te mandateren en niet te delegeren. Zeker nu het belang van en de eisen aan privacy en informatieveiligheid steeds zwaarder worden. De oplossing moet daarom worden gezocht in het vereenvoudigen van de ICT-inrichting binnen de geldende randvoorwaarden. Daarvoor zijn ook veranderingen in gemeentelijke software nodig zoals hieronder is beschreven.

Andere oorzaken zijn de verschillen in de aansluitvoorwaarden van de GDI-voorzieningen. Zo zijn sommige alleen via Gemnet te benaderen en andere juist alleen via Diginetwerk of internet. Sommige GDI-voorzieningen vereisen een apart PKI Overheid-certificaat bij de aansluitende partij. Harmonisatie van de aansluitvoorwaarden is nodig om deze verschillen op te heffen en de ICT-inrichting bij samenwerkingsverbanden te kunnen vereenvoudigen.

Oorzaken bij gemeentelijke software

Ook als GDI-voorzieningen geen aparte aansluitingen of gescheiden gegevensopslag per gemeente vereisen wordt daar wel voor gekozen, omdat het een oplossing is om aan de aansluitvoorwaarden van de GDI-voorziening te voldoen. Gemeentelijke software biedt namelijk onvoldoende ondersteuning voor de benodigde scheiding van verantwoordelijkheden bij het gebruik van één applicatie door verschillende gemeenten. Dit uit zich in:

- Geen ondersteuning voor multi-tenancy (meerdere organisaties die gebruik maken van dezelfde installatie van een applicatie).
- Geen ondersteuning voor rollen en toegang tot functies en gegevens op basis van rollen. Medewerkers van samenwerkingsverbanden voeren werkzaamheden uit voor verschillende gemeenten. Voor deze taken hebben ze toegang nodig tot verschillende applicatiefuncties en gegevens van verschillende gemeenten. Als applicaties dit niet ondersteunen is men gedwongen om hier òf verschillende applicatiegebruikers voor aan te maken òf verschillende applicatie-installaties te gebruiken. Gevolg is dat medewerkers in- en uit moeten loggen als ze een andere rol aannemen.
- Geen ondersteuning voor doelbinding. Bij het gebruik van bepaalde gegevens is het nodig om vast te leggen wat het doel van het gebruik is. Als een applicatie dit niet ondersteunt, dan wordt net als bij het vorige punt gekozen voor het gebruik van verschillende applicatiegebruikers voor verschillende doelbindingen.
- Geen ondersteuning voor hergebruik van centrale Digikoppeling-adapters en centrale PKI Overheidcertificaten.

Oorzaken bij de samenwerkingsvorm

Er zijn verschillende juridische vormen van samenwerking mogelijk. De keuze voor deze vorm bepaalt deels de mogelijkheden die samenwerkingsverbanden hebben en tegen welke knelpunten ze aanlopen. De keuze voor een juridische vorm is meestal een bestuurlijke afweging, maar heeft consequenties voor wat het samenwerkingsverband kan en mag.

Een belangrijk verschil is dat tussen delegatie en mandatering. Bij delegatie is de bevoegdheid tot het nemen van besluiten onder eigen verantwoordelijkheid overgedragen. Bij mandatering krijgt de gemandateerde de bevoegdheid om in naam van de gemeente besluiten te nemen. Tijdens de inventarisatie zijn geen knelpunten aangetroffen voor samenwerkingsverbanden met delegatie, alleen bij mandatering.

Een ander belangrijk onderscheid is of het samenwerkingsverband wel of geen rechtspersoonlijkheid heeft. Samenwerkingsverbanden zonder rechtspersoonlijkheid kunnen niet ingeschreven worden in het Handelsregister en kunnen daardoor bijvoorbeeld geen eigen OIN en PKI Overheid-certificaten krijgen. Met de aankomende invoering van het nieuwe OIN-stelsel (waarbij het OIN wordt hernoemd naar Organisatie-identificatienummer) kunnen dergelijke samenwerkingsverbanden wel over een subOIN en een bijbehorend PKIo-certificaat beschikken. Of dat een oplossing is voor de knelpunten van samenwerkingsverbanden zonder rechtspersoonlijkheid moet worden onderzocht.

Samenwerkingen in oprichting lopen er ook tegenaan dat ze nog niet ingeschreven kunnen worden in het Handelsregister, met dezelfde gevolgen als hierboven zijn benoemd.

Duidelijkheid over wat de consequenties van een samenwerkingsvorm zijn voor het gebruik van GDI-voorzieningen, en andere landelijke voorzieningen, kan helpen om bepaalde knelpunten in de toekomst te voorkomen. Doordat deze duidelijkheid ontbreekt, kiest men momenteel voor een

vorm zonder de consequenties te kennen. Die blijken pas als de vorm is gekozen en de samenwerking wordt opgericht en ingericht. De huidige voorlichting over samenwerkingsvormen op de website van VNG besteedt nauwelijks aandacht aan de consequenties van de verschillende juridische vormen voor gemeenschappelijke uitvoeringsprocessen en informatievoorziening.

2.4 Aanbevelingen voor het vervolg

Deze paragraaf bevat de aanbevelingen voor het vervolg. De aanbevelingen zijn onder te verdelen in:

- aanbevelingen m.b.t. de GDI;
- aanbevelingen m.b.t. gemeentelijke software;
- aanbevelingen m.b.t. gemeentelijke samenwerking in het algemeen.

Deze paragraaf beschrijft de aanbevelingen op hoofdlijnen. Hoofdstuk 3 beschrijft de concrete mogelijke vervolgacties per GDI-voorziening.

De aanbevelingen zijn gericht aan het programma Digitale Agenda 2020, KING en VNG. Er is geen onderverdeling van de aanbevelingen naar deze doelgroepen gemaakt. Wie welke rol heeft bij welke aanbeveling dient tijdens de uitvoeringsfase te worden bepaald. Suggesties voor wie betrokken dienen te zijn, zijn tussen haken opgenomen.

Prioritering

Welke acties zullen worden uitgevoerd en volgens welke planning is nog niet bepaald. De knelpunten 'compartimentering van gegevens' en 'veel aansluitingen' hebben voor de betrokken samenwerkingsverbanden de hoogste prioriteit. Als het nodig is om de verbeteracties te beperken tot een aantal voorzieningen dan dient te focus te liggen op BRP, HR, BAG, BGT, DigiD en Mijn Overheid. Deze voorzieningen zijn het vaakst genoemd tijdens de verkenning.

Aanbevelingen m.b.t. de GDI

De aanbevelingen m.b.t. de GDI zijn:

1. Zorg dat de behoeften van samenwerkingsverbanden vertegenwoordigd zijn in de regie op de GDI. Zorg dat hun belangen meewegen in de doorontwikkeling ervan door ze te bundelen en in te brengen. Individuele samenwerkingsverbanden kunnen onvoldoende invloed uitoefenen.
(DA2020 Functioneel Beheer, VNG)
2. Onderzoek of de belangen van samenwerkingsverbanden (in alle diverse vormen) zijn terug te brengen tot een beperkt aantal hoofdvormen ('patronen') waaruit generieke eisen voor GDI-voorzieningen zijn af te leiden.
Breng deze generieke eisen ook in bij andere landelijke voorzieningen zoals Suwinet en bestaande en toekomstige gemeentelijke voorzieningen zoals het Gemeentelijk Gegevensknooppunt (GGk), de diverse GGI-ontwikkelingen en ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet.
(DA2020 Functioneel Beheer, KING Architectuur en Standaarden, DA2020 GGI)

3. Werk samen met de beheerders van de GDI-voorzieningen aan het uniformeren van de aansluitvoorwaarden en –mogelijkheden voor samenwerkingsverbanden. Momenteel kent iedere GDI-voorziening zijn eigen voorwaarden en mogelijkheden.
(DA2020 Functioneel Beheer)

4. Zorg dat er meer duidelijkheid komt over wat daadwerkelijk de eisen en mogelijkheden zijn per GDI-voorziening, in samenwerking met de beheerders van die GDI-voorzieningen. Denk hierbij aan op samenwerkingsverbanden gerichte informatie op websites en andere vormen van voorlichting. KING zou een informatiepunt op kunnen zetten en de relatie met de juiste deskundigen bij de GDI-voorzieningen onderhouden. Zo'n informatiepunt kan ook helpen bij vraagstukken als migreren naar een samenwerkingsverband en toetreden tot en uittreden uit een samenwerkingsverband, bijvoorbeeld door beschikbare informatie hierover te bundelen en checklists en stappenplannen op te stellen.
(DA2020 Functioneel Beheer)

5. Organiseer het vervolg op deze verkenning per GDI-voorziening. De gemelde knelpunten zijn op hoofdlijnen weliswaar vergelijkbaar, maar verschillen in detail toch per GDI-voorziening. Per GDI-voorziening dient daarom de juiste deskundigheid betrokken te worden, zowel aan de kant van de GDI-voorziening als bij de samenwerkingsverbanden. Kijk of dit te combineren is met andere aan de betreffende GDI-voorziening gerelateerde activiteiten in de gemeentelijke sector, zodat de beschikbare deskundigheid gebundeld wordt.
Zie voor de mogelijke concrete acties per GDI-voorziening het volgende hoofdstuk.
(DA2020 Functioneel Beheer, DA2020 GDI, DA2020 Landelijke voorziening, Implementatieondersteuning Operatie BRP)

6. Onderzoek, per GDI-voorziening, samen met de beleidseigenaren en beheerders ervan, hoe invulling gegeven kan worden aan de wens van samenwerkingsverbanden om één aansluiting (in brede zin) voor alle gemeenten te hanteren. Met 'aansluiting in brede zin' bedoelen we de aansluiting op alle lagen van gegevensuitwisseling, van technisch tot en met organisatorisch en juridisch niveau.
(DA2020 Functioneel Beheer, DA2020 Landelijke voorziening, Implementatieondersteuning Operatie BRP)

7. Beproof of het nieuwe OIN-stelsel (waarin subOINs kunnen worden uitgegeven door OIN-houders) oplossingen biedt voor knelpunten als: samenwerkingsverbanden zonder rechtspersoonlijkheid, samenwerkingsverbanden in oprichting en toetreding tot en uittreding uit een samenwerkingsverband.
(DA2020 Functioneel Beheer)

8. Onderzoek in het kader van ENSIA (Eenduidige Normatiek en Single Informatie Audit)³ hoe de auditlast voor samenwerkingsverbanden beperkt kan worden door hun belangen te bundelen en in te brengen.
Verschillende maatregelen zijn al bij het project ENSIA in beeld. Bijvoorbeeld het kunnen uitzetten van een deel van de vragen bij een samenwerkingsverband en het kunnen

³ De ministeries van BZK, SZW en I&M, de VNG, IBD en verschillende gemeenten werken binnen het project ENSIA aan een effectievere en efficiëntere verantwoordingsstelsels over informatieveiligheid.

hergebruiken van antwoorden door het samenwerkingsverband voor het beantwoorden van vragenlijsten van verschillende gemeenten.

Andere maatregelen zijn het inschakelen van dezelfde auditor voor het samenwerkingsverband en alle deelnemende gemeenten of het éénmalig auditen van een samenwerkingsverband en het resultaat beschikbaar stellen aan de verschillende gemeenten. Dit laatste is vergelijkbaar met een IT-leverancier die zich eenmalig laat auditen en de resulterende verklaring aan al z'n klanten overlegt. Dit is nu al mogelijk bij het DigiD ICT-beveiligingsassessment voor zogenaamde intermediaire partijen.

(DA2020 Functioneel Beheer, KING ENSIA)

Aanbevelingen m.b.t. gemeentelijke software

De aanbevelingen m.b.t. gemeentelijke software zijn:

9. Zorg dat de behoeften van samenwerkingsverbanden vertegenwoordigd zijn in het leveranciersmanagement. Zorg dat hun belangen meewegen, o.a. in de afstemming met de softwareleveranciers en in convenanten. Bundel daarvoor de behoeften van samenwerkingsverbanden. Individuele samenwerkingsverbanden kunnen onvoldoende invloed uitoefenen.

(DA2020 Functioneel Beheer, KING Architectuur en Standaarden, KING Leveranciersmanagement)

10. Stel, samen met samenwerkingsverbanden, eisen aan software op die hun specifieke behoeften afdekken waardoor het mogelijk wordt om als samenwerkingsverband één instantie van een applicatie te gebruiken en medewerkers één account te geven voor al hun werkzaamheden met de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en doelbindingen die daarbij horen.

Zorg dat deze eisen een plaats krijgen in producten zoals de specificaties voor Burgerzakenmodules, informatiemodellen en standaarden, GEMMA, de softwarecatalogus en mogelijk ook de GIBIT.

(DA2020 Functioneel Beheer, KING Architectuur en Standaarden, KING Leveranciersmanagement)

11. Zorg, in afstemming met RvIG, dat de specificaties van de Burgerzakenmodules, zoals in beheer bij KING, rekening houden met de specifieke situatie van samenwerkingsverbanden (ambtelijke fusies), zoals het ondersteunen van verhuizingen tussen gemeenten binnen de samenwerking.

(DA2020 Functioneel Beheer, KING Architectuur en Standaarden, KING Leveranciersmanagement)

12. Werk referentieontwerpen uit die het mogelijk maken om met één Digikoppeling-adapter, OIN en PKI-overheid-certificaat aan te sluiten op alle GDI-voorzieningen en bepaal welke eisen dat stelt aan zowel gemeentelijke software als de GDI-voorzieningen. Stem hierbij af met zowel de beheerders van de GDI-voorzieningen als softwareleveranciers. Onderzoek ook hoe GGI-ontwikkelingen als GGI-Netwerk en GGI-Servicebus hieraan kunnen bijdragen.

(DA2020 Functioneel Beheer, DA2020 GGI, KING Architectuur en Standaarden, KING Leveranciersmanagement)

Overige aanbevelingen

De overige aanbevelingen zijn vooral een oproep aan VNG en KING om structureel aandacht te hebben voor samenwerkingsverbanden en hun behoeften en belangen in brede zin.

13. Erken samenwerking als een belangrijke organisatievorm en heb daar structureel aandacht voor. Zorg dat samenwerkingsverbanden en hun belangen en behoeften een vaste plek krijgen in de producten en diensten van VNG en KING, zoals in uitvoeringstoetsen, impactanalyses, implementatie-ondersteuning, architectuur, patronen en referentieontwerpen, standaarden, modeldocumenten en -voorwaarden en leveranciersmanagement.

Bij samenwerking hebben gemeenten bepaalde taken bij een samenwerkingsverband belegd. Maak het daarom mogelijk dat samenwerkingsverbanden een kopie kunnen ontvangen van de correspondentie met betrekking tot die taken of dat het samenwerkingsverband het correspondentieadres ervoor is.

(VNG breed, KING breed)

14. Gemeentelijke samenwerking kent complexe vraagstukken met afhankelijkheden tussen verschillende aspecten zoals organisatie, informatievoorziening, techniek, financiering en juridisch. Er is behoefte aan **ondersteuning** voor gemeentelijke samenwerking. Denk daarbij aan voorlichting, handreikingen, stappenplannen en checklists. Denk ook aan het delen van kennis door middel van bijvoorbeeld best practices, bijeenkomsten en kennisnetwerken.

Deze aanbeveling is hieronder verder uitgewerkt.

(VNG breed, KING breed)

15. De **GEMMA** besteedt momenteel nauwelijks aandacht aan samenwerkingsverbanden terwijl samenwerking toch het nieuwe normaal is. Besteedt daarom meer aandacht aan de toepassing van de GEMMA voor de vraagstukken van samenwerkingsverbanden.

Deze aanbeveling is hieronder verder uitgewerkt.

(KING Architectuur en Standaarden)

Nadere uitwerking van aanbeveling 14 voor ondersteuning

Samenwerking is een complex vraagstuk waar slechts beperkt informatie over beschikbaar is. De volgende ondersteuning kan helpen om knelpunten te voorkomen:

- Samenwerkingsverbanden in oprichting zijn zich vaak niet bewust van de gevolgen van de keuze voor een bepaalde juridische samenwerkingsvorm. Deze gevolgen worden pas laat duidelijk, bijvoorbeeld bij het aansluiten op landelijke voorzieningen zoals de BRP. Goede voorlichting kan hier problemen voorkomen. Het schept duidelijkheid over wat wel en niet kan en voorkomt vervelende verrassingen voor samenwerkingsverbanden in oprichting.
- Checklists en stappenplannen voor het inrichten van samenwerkingsverbanden. Wat moet je allemaal regelen bij een samenwerking? Denk aan doelbinding, archivering, inkoop, leveranciersmanagement, gegevensuitwisseling (in twee richtingen want de gemeente heeft vaak ook toegang nodig tot de gegevens bij het samenwerkingsverband). Ook voor het toetreden tot en uittreden uit een samenwerkingsverband zijn checklists en stappenplannen waardevol. Beheerders van verschillende GDI-voorzieningen hebben al voorlichtingsproducten bestemd voor samenwerkingsverbanden. Het verzamelen van (verwijzingen naar) deze producten

op één plaats helpt, evenals het aansporen van de overige beheerders om dergelijke producten te leveren.

- Modelovereenkomsten, model gemeenschappelijke regelingen en modelafspraken over bijvoorbeeld informatiebeveiliging, bewerkersovereenkomsten en archivering. Een deel van dergelijke informatie is reeds beschikbaar, zoals een model bewerkersovereenkomst bij de IBD, maar nog niet met elkaar in verband gebracht. De GIBIT kan hier als inspiratiebron worden gebruikt omdat de afspraken tussen een gemeente en een leverancier overeenkomsten vertonen met de afspraken tussen een gemeente en een samenwerkingsverband.
- Voorlichting over specifieke onderwerpen waar veel vragen of knelpunten bestaan, zoals doelbinding.
- Het borgen en delen van best practices en succesvolle oplossingen en 'workarounds'. Zo zijn er oplossingen bekend voor het knelpunt dat samenwerkingsverbanden in oprichting zich niet in kunnen schrijven in het Handelsregister.
- Vele partijen worstelen met samenwerking. Het bij elkaar brengen van kennis en ervaring op dit vlak kan daarom erg nuttig zijn. Bovendien kan zo'n kennisnetwerk bijdragen aan de acties die hier zijn benoemd en kan het netwerk de resultaten toetsen en helpen ze verder te verspreiden. Samenwerking met platforms zoals van de GEMMA en verenigingen zoals VIAG en aansluiting bij andere KING en VNG-initiatieven liggen voor de hand.

Nadere uitwerking van aanbeveling 15 voor de GEMMA

Samenwerking is het nieuwe normaal voor gemeenten. De GEMMA moet daarom aandacht besteden aan de gemeenten in haar omgeving, waaronder samenwerkingsverbanden, en de bijbehorende architectuur en infrastructuur.

Samen met de Adviesgroep IV en de Architectuurboard van KING is besproken hoe daar invulling aan te geven. Uitgangspunt is om uit te gaan van wat de GEMMA al biedt en dat toe te passen op de vraagstukken van samenwerkingsverbanden. Dat geeft inzicht in de toepasbaarheid van de GEMMA en welke aanvullingen en wijzigingen op de GEMMA nodig zijn om samenwerkingsverbanden beter te bedienen. Dit is een traject dat opgepakt kan worden in een cocreatie van KING met samenwerkingsverbanden en gemeenten.

De volgende mogelijkheden voor het toepassen van de GEMMA op samenwerkingsverbanden zijn onderkend:

- Referentie-ontwerpen voor verschillende vormen van samenwerking, door toepassing van de GEMMA-referentiemodellen op een aantal bestaande samenwerkingsverbanden. De volgende samenwerkingsvormen zouden een goede representatie vormen:
 - a. Ambtelijke fusie
 - b. Samenwerking afvalverwerking (Apeldoorn)
 - c. ICT-samenwerking
 - d. Samenwerking Sociaal domein (participatie, Apeldoorn)
 - e. Belastingssamenwerking

- Best practices voor samenwerking. Samenwerkingsverbanden kunnen veel van elkaar leren en zoeken elkaar daarom ook op. Best practices bundelen de ervaringen en succesvolle oplossingen en maken deze op gestructureerde wijze beschikbaar. De best practices kunnen onder andere ontleend worden aan de hierboven genoemde referentie-ontwerpen. De referentie-ontwerpen en best practices kunnen worden vastgelegd in een GEMMA-katern 'Gemeentelijke samenwerking'.

In een aantal aanbevelingen hiervoor zijn ook al elementen aanwezig die raken aan de GEMMA en andere producten van KING Architectuur en Standaarden. Deze aanbevelingen worden hieronder herhaald:

- Aanbeveling 2
Onderzoek of de belangen van samenwerkingsverbanden (in alle diverse vormen) zijn terug te brengen tot een beperkt aantal hoofdvormen ('patronen') waaruit generieke eisen voor GDI-voorzieningen zijn af te leiden.
Breng deze generieke eisen ook in bij andere landelijke voorzieningen zoals Suwinet en bestaande en toekomstige gemeentelijke voorzieningen zoals het Gemeentelijk Gegevensknooppunt (GGk), de diverse GGI-ontwikkelingen en ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet.
(DA2020 Functioneel Beheer, KING Architectuur en Standaarden, DA2020 GGI)
- Aanbeveling 9
Zorg dat de behoeften van samenwerkingsverbanden vertegenwoordigd zijn in het leveranciersmanagement. Zorg dat hun belangen meewegen, o.a. in de afstemming met de softwareleveranciers en in convenanten. Bundel daarvoor de behoeften van samenwerkingsverbanden. Individuele samenwerkingsverbanden kunnen onvoldoende invloed uitoefenen.
(DA2020 Functioneel Beheer, KING Architectuur en Standaarden, KING Leveranciersmanagement)
- Aanbeveling 10
Stel, samen met samenwerkingsverbanden, eisen aan software op die hun specifieke behoeften afdekken waardoor het mogelijk wordt om als samenwerkingsverband één instantie van een applicatie te gebruiken en medewerkers één account te geven voor al hun werkzaamheden met de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en doelbindingen die daarbij horen.
Zorg dat deze eisen een plaats krijgen in producten zoals de specificaties voor Burgerzakenmodules, informatiemodellen en standaarden, GEMMA, de softwarecatalogus en mogelijk ook de GIBIT.
(DA2020 Functioneel Beheer, KING Architectuur en Standaarden, KING Leveranciersmanagement)
- Aanbeveling 11
Zorg, in afstemming met RvIG, dat de specificaties van de Burgerzakenmodules, zoals in beheer bij KING, rekening houden met de specifieke situatie van samenwerkingsverbanden (ambtelijke fusies), zoals het ondersteunen van verhuizingen tussen gemeenten binnen de samenwerking.
(DA2020 Functioneel Beheer, KING Architectuur en Standaarden, KING

Leveranciersmanagement)

- Aanbeveling 12
Werk referentieontwerpen uit die het mogelijk maken om met één Digikoppeling-adapter, OIN en PKI-overheid-certificaat aan te sluiten op alle GDI-voorzieningen en bepaal welke eisen dat stelt aan zowel gemeentelijke software als de GDI-voorzieningen. Stem hierbij af met zowel de beheerders van de GDI-voorzieningen als softwareleveranciers. Onderzoek ook hoe GGI-ontwikkelingen als GGI-Netwerk en GGI-Servicebus hieraan kunnen bijdragen.
(DA2020 Functioneel Beheer, DA2020 GGI, KING Architectuur en Standaarden, KING Leveranciersmanagement)

3 Knelpunten en vervolgacties per GDI-voorziening

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk vat per GDI-voorziening de door samenwerkingsverbanden gemelde knelpunten en de huidige situatie samen en beschrijft de mogelijke vervolgacties. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen twee actielijnen:

1. Korte-termijnacties (KT)

Dit zijn acties met een maximale doorlooptijd van een jaar en vooral een operationeel, projectmatig karakter. Een voorbeeld is het samen met beheerders van GDI-voorzieningen verbeteren van de voorlichting voor samenwerkingsverbanden zodat duidelijk is wat de eisen vanuit de GDI zijn en hoe daar aan voldaan kan worden.

Het cluster GDI van DA2020 zal de acties die worden opgepakt uitvoeren in 2017 en 2018.

2. Lange-termijnacties (LT)

Dit zijn acties die meer op tactisch en strategisch niveau liggen en minder een projectmatig karakter hebben. Denk hierbij aan het beïnvloeden van de ontwikkeling van de GDI in regieraden en afnemersraden en het ervoor zorgen dat gemeentelijke software meer ondersteuning gaat bieden voor samenwerkingsverbanden.

Deze acties zullen met ingang van 2018 vallen onder 'Functioneel Beheer DA2020'. Het cluster GDI pakt in 2017 het kwartiermaken op.

Bij beide actielijnen dienen gemeentelijke samenwerkingsverbanden nadrukkelijk een rol te hebben bij de prioritering en uitvoering ervan. De acties zijn immers in hun belang. Bij de uitvoering van beide actielijnen worden, samen met de betrokken partijen, de vervolgacties geprioriteerd en verder ingevuld.

3.2 BAG

Gemelde knelpunten

Samenwerkingsverbanden melden de volgende knelpunten:

- Samenwerkingsverbanden zeggen dat de BAG weliswaar één gezamenlijke aansluiting voor alle gemeenten in het samenwerkingsverband accepteert, maar wel vereist dat de opslag van gegevens gecompartmenteerd wordt per gemeente.
Wat samenwerkingsverbanden wensen is een gezamenlijke opslag van BAG-gegevens voor alle deelnemers aan het samenwerkingsverband. Dat geldt zeker voor samenwerkingsverbanden die het beheer van de BAG-gegevens uitvoeren (als bronhouder) namens de deelnemende gemeenten.
- Samenwerkingsverbanden zeggen dat ze bij de bijhouding van BAG-gegevens de gemeentecode van de verantwoordelijke gemeente in het bericht aan de landelijke BAG op dienen te nemen.
Wat samenwerkingsverbanden wensen is te kunnen volstaat met één code van het samenwerkingsverband zelf. De bijhoudingen vinden immers plaats door medewerkers van het samenwerkingsverband, zonder onderscheid naar de verantwoordelijke gemeente.
- Samenwerkingsverbanden zeggen een zelfevaluatie per gemeente uit te moeten voeren.
Wat samenwerkingsverbanden wensen is het eenmalig uit kunnen voeren van een zelfevaluatie voor alle gemeenten in het samenwerkingsverband.

De huidige situatie

De huidige situatie is als volgt:

- MinIenM is toezichthouder voor de BAG en spreekt gemeenten in de rol van bronhouder formeel aan op hun verantwoordelijkheid voor hun gegevensverzameling. De gemeente is als bronhouder het aanspreekpunt, ook voor de zelfevaluatie. Dat blijft ook zo in de nieuwe BAG-wetgeving.
De gemeentecode bij de bijhouding is een onderdeel van het aanmaken van een identificerende code en dient daarom opgenomen te zijn in het bericht.
De compartimentering van gegevens maakt het houden van toezicht en het opnemen van de gemeentecode bij bijhoudingen eenvoudiger.
MinIenM heeft tijdens de verkenning nog geen inzicht gegeven in de exacte eisen aan de technische inrichting van de gegevensopslag bij samenwerkingsverbanden en aan de berichtuitwisseling met de landelijke voorziening van de BAG.
Ook is er tijdens de verkenning nog niet bekeken in hoeverre een samenwerkingsverband eenmalig een zelfevaluatie uit kan voeren en deze kan hergebruiken voor de verschillende gemeenten in het samenwerkingsverband.

Mogelijke vervolgacties

De volgende vervolgacties zijn te onderkennen:

Vervolgactie	Termijn
1. Aan MinIenM en het Kadaster vragen duidelijkheid te geven over de precieze eisen aan gegevensopslag, berichtuitwisseling en zelfevaluatie.	Korte termijn
2. Op basis van bovenstaande is vast te stellen waar de wensen van samenwerkingsverbanden en de eisen vanuit de BAG niet op elkaar aansluiten. Daarna kan in overleg met MinIenM en het Kadaster bepaald worden welke aanpassingen mogelijk zijn zodat samenwerkingsverbanden eenvoudiger aan kunnen sluiten.	Lange termijn
3. De contactpersonen van de WOZ stellen voor om te onderzoeken of het formeel registreren van een samenwerkingsverband als bronhouder een oplossing kan zijn voor het moeten compartimenteren van gegevens en het moeten vastleggen bij ieder gegeven welke gemeente verantwoordelijk is. Dat zou ook bij de BAG een oplossing kunnen zijn.	Lange termijn
4. Als blijkt dat knelpunten (deels) veroorzaakt worden door beperkingen van gemeentelijke software dan dient geïnventariseerd te worden welke aanpassingen aan de software nodig zijn en hoe deze aanpassingen gerealiseerd kunnen worden.	Lange termijn
5. Onderzoeken op welke punten de auditlast voor samenwerkingsverbanden verminderd kan worden.	Lange termijn
Op basis van de uitkomsten hiervan kunnen aanpassingen aan ENSIA en/of de zelfevaluatie worden aangebracht.	

Afhankelijkheden

Voor deze vervolgacties zijn nog geen raakvlakken met andere aan de BAG gerelateerde activiteiten bij VNG en KING gevonden. Mogelijk zijn er raakvlakken met de ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet of de nieuwe BAG-wetgeving of de invoering van de BGT.

Gemeentelijke software

Tijdens de inventarisatie zijn voor de BAG-knelpunten geen oorzaken gevonden in de door gemeentelijke samenwerkingsverbanden gebruikte software.

Van de BRP-knelpunten is bekend dat deze deels veroorzaakt worden door beperkingen van gemeentelijk software. Zo is compartimentering van gegevens of zelfs meerdere instanties van dezelfde applicatie vaak een oplossing voor het feit dat gemeentelijke software niet is ingericht om 'multitenancy' te ondersteunen. Dit zou bij de compartimentering van BAG-gegevens ook een rol kunnen spelen. Compartimentering is dan niet de eis vanuit de BAG maar een oplossing voor de eis dat gemeenten als bronhouder verantwoordelijk zijn voor hun BAG-gegevens.

3.3 BGT

Gemelde knelpunten

Samenwerkingsverbanden melden de volgende knelpunten:

- Samenwerkingsverbanden zeggen dat de BGT vereist dat voor iedere gemeenten (in de rol van bronhouder) een aparte aansluiting wordt gerealiseerd en dat de opslag van BGT-gegevens wordt gecompartmenteerd per gemeenten (in de rol van bronhouder). Wat samenwerkingsverbanden wensen is één aansluiting en één gemeenschappelijke gegevensopslag voor het gehele samenwerkingsverband.
- Samenwerkingsverbanden zeggen dat voor de afname van BGT-gegevens voor een groot grondgebied een groot aantal BGT-abonnementen nodig is omdat het aantal objecten per abonnement gemaximeerd is. Dit geldt met name voor het binnenhalen van een nulstand. Dat betekent meer abonnementen, meer dan één keer betalen en bij ontvangst van de bestanden deze integreren tot één integrale gegevensverzameling, inclusief het ontdebelen van objecten die in verschillende abonnementen zijn opgenomen. Wat samenwerkingsverbanden wensen is één abonnement voor hun hele grondgebied.
- Samenwerkingsverbanden zeggen een apart certificaat te moeten gebruiken voor de aansluiting op de BGT. Het hergebruik van een PKI Overheid-certificaat dat het samenwerkingsverband al voor andere aansluitingen gebruikt is niet mogelijk. Mogelijk komt dit voort uit het feit dat niet via Diginetwerk op de landelijke voorziening van de BGT kan worden aangesloten, maar alleen via het internet. Hierdoor is de aansluiting op Diginetwerk niet te hergebruiken voor de BGT. Dit knelpunt is niet specifiek voor samenwerkingsverbanden. Het geldt voor alle afnemers van de BGT.

De huidige situatie

De huidige situatie is als volgt:

- SVB-BGT stelt dat een aansluiting per gemeenten en compartimentering van gegevens niet noodzakelijk is. Een samenwerkingsverband kan volstaan met één aansluiting en één gegevensverzameling.
- SVB-BGT erkent dat voor het binnenhalen van een nulstand voor grote gebieden een groot aantal abonnementen nodig kan zijn. Dit is echter eenmalig. Daarna is het mogelijk om voor het hele grondgebied één abonnement te nemen. Een alternatief voor het binnenhalen van de nulstand is om hier PDOK voor te gebruiken.
- SVB-BGT biedt verschillende vormen van ondersteuning voor gemeenten en samenwerkingsverbanden. SVB-BGT heeft regionale transitieregisseurs waar gemeenten en ook samenwerkingsverbanden terecht kunnen bij vragen over de aansluiting op de landelijke voorziening van de BGT. Voor het gebruik van de verschillende portalen zijn er handleidingen en een helpdesk.
- Het is tijdens de verkenning nog niet duidelijk geworden waarom de LV-BGT een apart PKI Overheid-certificaat vereist.

- De Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD) is naar aanleiding de inventarisatie van BGT-knelpunten momenteel in gesprek met SVB-BTG over het wegnemen van deze knelpunten.
- Opvallend is dat de BGT-wetgeving vergelijkbaar is met de BAG-wetgeving, maar dat SVB - BGT stelt dat er minder strikte eisen gelden voor de gegevensopslag en berichtuitwisselingen van de BGT dan er voor de BAG lijken te gelden.

Mogelijke vervolgacties

De volgende vervolgacties zijn te onderkennen:

Vervolgactie	Termijn
1. De voortgang van de gesprekken tussen de GRD en de SVB-BGT volgen. Op basis daarvan de concrete vervolgacties bepalen.	Korte termijn
2. De contactpersonen van de WOZ stellen voor om te onderzoeken of het formeel registreren van een samenwerkingsverband als bronhouder een oplossing kan zijn voor het moeten compartimenteren van gegevens over het moeten vastleggen bij ieder gegeven welke gemeente verantwoordelijk is. Dat zou ook bij de BGT een oplossing kunnen zijn.	Lange termijn

Afhankelijkheden

Er zijn mogelijk raakvlakken met de andere BGT-projecten binnen het cluster GDI van Digitale Agenda 2020.

Gemeentelijke software

Tijdens de inventarisatie zijn voor de BGT-knelpunten geen oorzaken gevonden in de door gemeentelijke samenwerkingsverbanden gebruikte software.

3.4 BRK

Gemelde knelpunten

Samenwerkingsverbanden melden de volgende knelpunten:

- Samenwerkingsverbanden zeggen een aansluiting op de BRK in te moeten richten per gemeente.
Wat samenwerkingsverbanden wensen is één aansluiting voor alle deelnemers aan het samenwerkingsverband.
- Samenwerkingsverbanden zeggen de lokale opslag van BRK-gegevens te moeten compartimenteren per gemeente.
Wat samenwerkingsverbanden wensen is een gezamenlijke opslag van BRK-gegevens voor alle deelnemers aan het samenwerkingsverband.

De huidige situatie

Er is contact gelegd met Kadaster maar er heeft nog geen bespreking van de knelpunten plaatsgevonden.

Mogelijke vervolgacties

De volgende vervolgacties zijn te onderkennen:

Vervolgactie	Termijn
1. De knelpunten bespreken met het Kadaster en eventueel MinIenM en op basis daarvan de vervolgacties bepalen.	Korte termijn

Afhankelijkheden

Voor deze vervolgacties zijn nog geen raakvlakken met andere aan de BRK gerelateerde activiteiten bij VNG en KING gevonden. Mogelijk zijn er raakvlakken met de ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet.

Gemeentelijke software

Tijdens de inventarisatie zijn voor de BRK-knelpunten geen oorzaken gevonden in de door gemeentelijke samenwerkingsverbanden gebruikte software.

Van de BRP-knelpunten is bekend dat deze deels veroorzaakt worden door beperkingen van gemeentelijk software. Zo is compartimentering van gegevens of zelfs meerdere instanties van dezelfde applicatie vaak een oplossing voor het feit dat gemeentelijke software niet is ingericht om 'multitenancy' te ondersteunen. Dit zou bij de compartimentering van BRK-gegevens ook een rol kunnen spelen. Compartimentering is dan niet de eis vanuit de BRK maar een oplossing voor een andere eis vanuit de BRK.

3.5 BRP

Gemelde knelpunten

Samenwerkingsverbanden melden de volgende knelpunten:

- Samenwerkingen zeggen BRP-gegevens lokaal gecompartmenteerd (dwz gescheiden per gemeente) op te moeten slaan.
Ze willen alle BRP-gegevens lokaal zonder compartimentering op kunnen slaan. Zowel in de rol van bronhouder als in de rol van afnemer.
- Samenwerkingsverbanden zeggen een aansluiting per gemeente in te moeten richten.
Wat ze wensen is één aansluiting voor alle gemeenten in de samenwerking.
Bovendien willen samenwerkingsverbanden kunnen afnemen onder één afnemersindicatie i.p.v. onder steeds wisselende afnemersindicaties.
Daarnaast willen samenwerkingsverbanden die burgerzaken uitvoeren (ambtelijke fusies onder mandaat) vanuit één Burgerzakenmodule kunnen werken en gebruik kunnen maken van één BRP-aansluiting.
NB: in relatie tot de BRP wordt met 'aansluiting' meestal 'autorisatie' bedoeld. Hier hanteren we aansluiting echter met een ruimere betekenis, zoals beschreven in paragraaf 0 hierboven. Bij de vervolgvactiteiten rond de BRP-punten moet duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen de verschillende betekenissen van 'aansluiting'.
- Samenwerkingen zeggen dat het onderscheid tussen binnen- en buitengemeentelijk gebruik om complexe (datadistributie) oplossingen vraagt omdat ze BRP-gegevens zowel bij de gemeenten zelf als bij de landelijke BRP (via GBA-V) moeten raadplegen.
Ze willen voor alle gevallen de landelijke BRP kunnen raadplegen.
- Samenwerkingsverbanden en gemeenten worstelen met de vraag of persoonsgegevens verstrekt mogen worden, op basis van welke doelbinding en wat er dan geregeld moet worden.
- Samenwerkingsverbanden melden dat een samenwerking in oprichting geen aansluiting op de BRP kan krijgen. Ze melden dat de aansluiting pas aangevraagd en toegekend kan worden nadat de samenwerking is opgericht en de migratie naar de nieuwe situatie daardoor pas kan starten na de oprichtingsdatum.
Samenwerkingen melden ook dat RvIG niet op voorhand aan kan geven wat in een gemeenschappelijke regeling opgenomen moet zijn om aan te kunnen sluiten op de BRP.

De huidige situatie

Voor de bespreking van de punten die samenwerkingsverbanden melden is het belangrijk te beseffen dat er veel variatie mogelijk is in samenwerkingsverbanden en de aansluitmogelijkheden op de BRP per variant verschillen. Een belangrijk onderscheid bij samenwerkingsverbanden is dat tussen:

1. De 'ambtelijke fusie onder mandaat', waarbij alle gemeentelijke taken zijn gemandateerd aan de fusieorganisatie. De verantwoordelijkheden en autorisaties op de BRP blijven bij de gemeenten. Dit betreft de gemeente als bronhouder en als afnemer.
2. De 'samenwerking onder mandaat, niet zijnde ambtelijke fusie', waarbij een deel van de gemeentelijke taken is gemandateerd aan de samenwerkingsorganisatie. De

verantwoordelijkheden en BRP-autorisaties voor de gemandateerde taken blijven bij de gemeenten. Dit betreft de gemeente in de rol van afnemer.

3. De 'samenwerking onder delegatie, niet zijnde ambtelijke fusie', waarbij een deel van de gemeentelijke taken is gedelegeerd aan de samenwerkingsorganisatie. De BRP-autorisaties voor de gedelegeerde taken gaan over naar de samenwerkingsorganisatie. Dit betreft de gemeente in de rol van afnemer.

Er zijn meer variaties te onderkennen, zoals uitbesteding van taken aan privaatrechtelijke partijen en situaties waarin gemeenten taken zelf blijven uitvoeren maar gebruik maken van gemeenschappelijke ICT, bijvoorbeeld bij een centrumgemeente of bij een private partij.

RvIG kent voor de verschillende situaties verschillende stappenplannen en beslisbomen.

Met betrekking tot de gemelde knelpunten geldt het volgende:

- M.b.t. het compartimenteren van gegevens.
Voor 'samenwerking onder mandaat, niet zijnde ambtelijke fusie' is compartimentering van lokale gegevens geen eis. Wel moet duidelijk zijn onder welke autorisatie gegevens zijn verstrekt en welke gemeente verantwoordelijk is.

Ook voor 'ambtelijke fusies onder mandaat' is compartimentering geen eis. Ook hier moet wel duidelijk zijn welke gemeente verantwoordelijk is voor welk gegeven. Bovendien geldt dat altijd, en dus ook in deze situatie, het logisch ontwerp van de BRP gevolgd moet worden, bijvoorbeeld bij verhuizing tussen gemeenten in de ambtelijke fusie. Softwareleveranciers van Burgerzakenmodules (BZM) zeggen dat te ondersteunen. Ze hebben dat tot nu toe echter niet aan kunnen tonen. De oorzaak voor compartimentering van gegevens is daarom waarschijnlijk de beperking van de huidige Burgerzakenmodules. RvIG heeft een informatieblad waarin staat beschreven wat de eisen en mogelijkheden zijn voor ambtelijke fusies onder mandaat.

- M.b.t. de aansluiting per gemeente.
Bij 'samenwerking onder mandaat, niet zijnde ambtelijke fusie' heeft het samenwerkingsverband de rol van bewerker. Het samenwerkingsverband kan één en dezelfde technische aansluiting op de BRP gebruiken voor alle gemeenten. Het certificaat van de bewerker is gekoppeld aan de autorisaties van de gemeenten. Bij iedere bevraging dient de afnemersindicatie van de juiste gemeente gebruikt te worden. Daarnaast moet in de bewerkersovereenkomsten tussen de samenwerking en de gemeenten de doelbinding expliciet benoemd zijn. RvIG neemt bovendien in ieder autorisatiebesluit op welke partij de bewerker is.

Het hanteren van één afnemersindicatie door een samenwerkingsverband is niet toegestaan.

Bij 'ambtelijke fusies onder mandaat' heeft iedere gemeente als bronhouder een eigen aansluiting ('mailbox') bij de BRP. Zolang ambtelijke fusies geen gebruik kunnen maken van één BZM (zie hierboven) zal het gebruik van een mailbox per gemeente naar verwachting niet als knelpunt worden ervaren.

- M.b.t. het onderscheid tussen binnen- en buitengemeentelijk gebruik.
Bij 'samenwerking onder mandaat, niet zijnde ambtelijke fusie' is het uitgangspunt dat

gegevens over eigen inwoners (binnengemeentelijk gebruik) uit de lokale BRP van de gemeenten worden verstrekt.

Gebruik van GBA-V voor buitengemeentelijk gebruik is mogelijk vanaf 5000 bevestigingen per jaar. Bij minder bevestigingen dient buitengemeentelijk gebruik via de deelnemende gemeenten plaats te vinden.

Indien sprake is van 'onevenredige inspanning' bij binnengemeentelijk gebruik kan RvIG toestemming verlenen om ook voor binnengemeentelijk gebruik rechtstreeks de landelijke BRP te raadplegen. De criteria hiervoor worden momenteel uitgewerkt door KING en RvIG.

Voor 'ambtelijke fusies onder mandaat' geldt 'onevenredige inspanning' niet omdat in deze situatie de aansluitingen van de gemeenten over gaan naar de fusieorganisatie. Het totaal aantal aansluitingen neemt daardoor niet toe. Het aantal aansluitingen neemt echter ook niet af, wat meestal wel één van de doelen is bij samenwerking: vereenvoudiging van de ICT-inrichting.

Private partijen die gemeentelijke taken uitvoeren dienen persoonsgegevens van de gemeenten zelf verstrekt te krijgen en ontvangen deze niet rechtstreeks vanuit de landelijke BRP; ook niet bij grote aantallen buitengemeentelijk gebruik of bij 'onevenredige inspanning'.

- M.b.t. de worsteling van samenwerkingsverbanden en gemeenten over doelbinding. Een gemeente die een gemeentelijke taak mandateert aan een samenwerkingsverband kan dit samenwerkingsverband voorzien van de benodigde gegevens, uiteraard binnen de geldende kaders. RvIG is bereid om mee te denken over het informeren van gemeenten hierover.
- M.b.t. samenwerking in oprichting. RvIG probeert voor zo ver als mogelijk voorbereidende werkzaamheden voor een autorisatie in de voorfase op te pakken zodat de autorisatie zo snel mogelijk na oprichting kan worden afgegeven. De gemeenschappelijke regeling moet daarvoor ondertekend en bekrachtigd zijn met een ingangsdatum. Autorisatie kan voor ingangsdatum geregeld worden, maar kan pas gebruikt worden vanaf de ingangsdatum. Bij gemeenteschappelijke regelingen, niet zijnde ambtelijke fusies, bekijkt RvIG allereerst of er sprake is van mandaat of delegatie. Knelpunt voor RvIG hierbij is dat dit niet altijd duidelijk in de gemeenschappelijke regeling is opgenomen. Het is belangrijk op tijd te beginnen en te leren van al bestaande gemeenschappelijke regelingen. Als de gemeenschappelijke regeling goed is voorbereid kan op de ingangsdatum overgegaan worden naar de nieuwe situatie.

Mogelijke vervolgacties

De volgende vervolgacties zijn te onderkennen:

Vervolgactie	Termijn
1. Nagaan of de model verwerkersovereenkomst van de IBD voorschrijft dat de doelbinding expliciet benoemd wordt.	Korte termijn

Vervolgactie	Termijn
<p>2. Voorlichting aan gemeenten en samenwerkingen, o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Voorlichting over de verschillende situaties en de stappenplannen die samenwerkingen in iedere situatie dienen te volgen; ○ Voorlichting over het belang van tijdig beginnen met de voorbereidingen voor samenwerking zodat op de ingangsdatum van de samenwerking alles gereed is. Bijvoorbeeld met checklists en aan te houden doorlooptijden. ○ Samenwerkingen in oprichting wijzen op de modelautorisaties van RvIG en gepubliceerde Gemeenschappelijke Regelingen. ○ Bekendheid geven aan het informatieblad over ambtelijke fusies en de BRP. ○ Na vaststelling en beproeving van de criteria voor onevenredige inspanning er bekendheid aan geven zodat samenwerkingsverbanden kunnen bepalen of ze in aanmerking kunnen komen. ○ Voorlichting aan accountmanagers van KING over bovenstaande en instructie om door te verwijzen naar relatiemanagers van RvIG. 	<p>Korte termijn</p>
<p>3. Voorlichting aan gemeenten en samenwerkingsverbanden over het verstrekken van persoonsgegevens aan samenwerkingsverbanden. Bijvoorbeeld in de vorm van handreikingen, voorlichtingssessies en/of een kennispunt.</p>	<p>Korte termijn</p>
<p>4. Onderzoeken op welke punten de auditlast voor samenwerkingsverbanden verminderd kan worden.</p> <p>Op basis van de uitkomsten hiervan kunnen aanpassingen aan ENSIA en/of de zelfevaluatie worden aangebracht.</p>	<p>Korte termijn</p>
<p>5. Een nadere analyse. Indelen van de gemelde knelpunten naar de verschillende situaties en bepalen welke knelpunten feitelijk niet bestaan, welke wel bestaan en welke oplossingen mogelijk zijn. Hieruit zullen acties voor de lange termijn volgen.</p>	<p>Korte termijn</p>
<p>6. Opstellen van eisen voor Burgerzakenmodules (BZM) voor het gebruik door samenwerkingsverbanden (ambtelijke fusies onder mandaat). De specificaties van BZM zijn in beheer bij KING. Samenwerkingen stellen ook andere eisen voor gezamenlijk gebruik van software en niet alleen aan BZM. Deze vervolgactie moet daarom niet beperken zijn tot alleen eisen aan BZM.</p>	<p>Korte termijn</p>
<p>7. Onderzoeken wat de gevolgen van de nieuwe BRP zijn voor de gemelde knelpunten. Mogelijk lost de nieuwe BRP een aantal van de gemelde knelpunten op.</p> <p>Zo is de verwachting bij samenwerkingsverbanden dat met de invoering van de nieuwe BRP voor alle 'enkelvoudige' (d.w.z. geen bulk) bevragingen de landelijke BRP gebruikt kan worden en het onderscheid tussen binnen- en buitengemeentelijk gebruik niet relevant meer is.</p>	<p>Korte termijn</p>

Afhankelijkheden

Het advies is dat bij de vervolgacties nauw wordt samengewerkt met KING Implementatieondersteuning Operatie BRP. Het verdient aanbeveling om de kennis over de BRP en de afstemming met MinBZK, RvIG en Operatie BRP binnen VNG en KING te concentreren.

Gemeentelijke software

Uit de inventarisatie blijkt dat Burgerzakenmodules onvoldoende ondersteuning bieden voor samenwerkingsverbanden. Ook bij andere gemeentelijke software lijkt het ontbreken van mogelijkheden voor het vastleggen van de verantwoordelijke gemeente en de doelbinding een belemmering voor samenwerkingsverbanden te zijn, waardoor vaak gekozen wordt voor het gebruiken van verschillende instanties van dezelfde applicatie.

3.6 BRV

Gemelde knelpunten

Samenwerkingsverbanden melden de volgende knelpunten:

- Samenwerkingsverbanden zeggen een aansluiting op de BRV in te moeten richten per gemeente.
Wat samenwerkingsverbanden wensen is één aansluiting voor alle deelnemers aan het samenwerkingsverband.
- Samenwerkingsverbanden zeggen de lokale opslag van BRV-gegevens te moeten compartimenteren per gemeente.
Wat samenwerkingsverbanden wensen is een gezamenlijke opslag van Handelsregistergegevens voor alle deelnemers aan het samenwerkingsverband.

De huidige situatie

Er is contact geweest met de Dienst Wegverkeer (RDW) en de RDW heeft aangegeven te herkennen dat er steeds meer samenwerkingsverbanden ontstaan en dat de aansluiting hiervan aandacht behoeft. De RDW heeft toegezegd erop terug te komen.

Mogelijke vervolgacties

De volgende vervolgacties zijn te onderkennen:

Vervolgactie	Termijn
1. De knelpunten bespreken met de RDW en eventueel MinIenM en op basis daarvan de vervolgacties bepalen en eventuele overdracht aan DA2020-Beheer.	Korte termijn

Afhankelijkheden

Voor deze vervolgacties zijn geen raakvlakken met andere aan de BRV gerelateerde activiteiten bij VNG en KING gevonden.

Gemeentelijke software

Tijdens de inventarisatie zijn voor de BRV-knelpunten geen oorzaken gevonden in de door gemeentelijke samenwerkingsverbanden gebruikte software.

Van de BRP-knelpunten is bekend dat deze deels veroorzaakt worden door beperkingen van gemeentelijk software. Zo is compartimentering van gegevens of zelfs meerdere instanties van dezelfde applicatie vaak een oplossing voor het feit dat gemeentelijke software niet is ingericht om 'multitenancy' te ondersteunen. Dit zou bij de compartimentering van BRV-gegevens ook een rol kunnen spelen. Compartimentering is dan niet de eis vanuit de BRV maar een oplossing voor een andere eis vanuit de BRV.

3.7 Handelsregister

Gemelde knelpunten

Samenwerkingsverbanden melden de volgende knelpunten:

- Samenwerkingsverbanden zeggen een aansluiting op het Handelsregister in te moeten richten per gemeente.
Wat samenwerkingsverbanden wensen is één aansluiting met één certificaat en één aansluitovereenkomst voor alle deelnemers aan het samenwerkingsverband.
- Samenwerkingsverbanden zeggen de lokale opslag van Handelsregistergegevens te moeten compartimenteren per gemeente.
Wat samenwerkingsverbanden wensen is een gezamenlijke opslag van Handelsregistergegevens voor alle deelnemers aan het samenwerkingsverband.
- Samenwerkingsverbanden in oprichting zeggen dat ze zich niet voor oprichting in kunnen schrijven bij de Kamer van Koophandel.

De huidige situatie

De huidige situatie is als volgt:

- Het Handelsregister kent verschillende zogenaamde knooppunt-aansluitingen waar één organisatie (het knooppunt) voor verschillende achterliggende organisaties is aangesloten op het Handelsregister.
Of een knooppunt-aansluiting mogelijk is en onder welke condities beoordeelt de Kamer van Koophandel per geval, zowel op juridisch als op technisch vlak.
Factoren die van invloed zijn, zijn: of het een bestuursorgaan betreft, of het alleen openbare HR-gegevens betreft of ook vertrouwelijke, of de bevraging wel of niet onder inputfinanciering valt en hoe de technische infrastructuur van het knooppunt is ingericht. De eisen bij bevraging van alleen openbare gegevens zijn minder strikt. Bij bevragingen die niet onder de inputfinanciering vallen moet in de bevraging de partij opgenomen zijn die gefactureerd moet worden. Indien de organisaties achter het knooppunt apart gefactureerd willen worden, dan dient steeds de identificatie van de juiste organisatie in de bevraging opgenomen te zijn.
De beoordeling vindt plaats op verzoek van het knooppunt en de achterliggende organisaties. Bij een positieve beoordeling stelt de Kamer van Koophandel een concept overeenkomst met het knooppunt op. Bij afwijzing van het verzoek voor een knooppunt-aansluiting worden de gronden voor afwijzing uitgelegd.
De procedure en criteria voor de beoordeling van een knooppunt-aansluiting zijn niet algemeen beschikbaar.
De aansluiting voor de Digitale Aangifte Overlijden van KING / DA2020 is ook op bovenstaande wijze beoordeeld door de Kamer van Koophandel.
- De Kamer van Koophandel adviseert lokale opslag van HR-gegevens te minimaliseren in omvang en duur.
- Het knelpunt van het niet in kunnen schrijven van samenwerkingsverbanden in oprichting (en ook bestuurlijke fusies in voorbereiding) wordt ook gemeld bij Logius. Logius heeft de

Kamer van Koophandel gevraagd of hier oplossingen voor beschikbaar zijn. De Kamer van Koophandel heeft aangegeven dat er geen grondslag is om een voorlopig RSIN toe te kennen i.v.m. het toekomstige ontstaan van een rechtspersoon. De Kamer van Koophandel geeft aan dat dit voor private organisaties wel mogelijk is, bijvoorbeeld voor de B.V. in oprichting. Voor publieke organisaties is daar echter geen wettelijke basis voor.

Mogelijke vervolgacties

De volgende vervolgacties zijn te onderkennen:

Vervolgactie	Termijn
<p>1. Gemeentelijke samenwerkingsverbanden die eerder niet in aanmerking kwamen voor een knooppunt-aansluiting vragen zich te melden zodat vastgesteld kan worden wat daarvoor de redenen waren en welke situaties niet voldoen aan de criteria van de KvK.</p> <p>Op basis van de uitkomsten kunnen adviezen aan samenwerkingsverbanden worden opgesteld over hoe ze de aansluiting met het KvK in moeten richten.</p> <p>Daarnaast zijn de uitkomsten relevant voor de vervolgactie hieronder. Op basis van de uitkomsten is te bepalen of er wijzigingen in de criteria van de KvK gewenst zijn.</p>	<p>Korte termijn</p>
<p>2. In overleg met MinEZ en de KvK bepalen hoe de beoordeling van knooppunt-aansluitingen transparanter gemaakt kan worden zodat samenwerkingsverbanden weten waar ze aan moeten voldoen.</p> <p>Daarnaast in overleg met MinEZ en de KvK bepalen hoe de criteria kunnen worden aangepast zodat samenwerkingsverbanden eenvoudiger aan kunnen sluiten.</p>	<p>Lange termijn</p>
<p>3. Samen met MinEZ en KvK en eventueel Logius bekijken wat nodig is om samenwerkingen in oprichting in staat te stellen om overeenkomsten aan te gaan, autorisaties aan te vragen en een OIN en PKIo-certificaten aan te vragen.</p>	<p>Lange termijn</p>

Afhankelijkheden

Voor de vervolgacties voor het Handelsregister is afstemming nodig met de overige activiteiten bij VNG en KING op het vlak van het Handelsregister, zoals de Digitale Aangifte Overlijden en andere toekomstige landelijke voorzieningen.

Gemeentelijke software

Tijdens de inventarisatie zijn voor de HR-knelpunten geen oorzaken gevonden in de door gemeentelijke samenwerkingsverbanden gebruikte software.

Van de BRP-knelpunten is bekend dat deze deels veroorzaakt worden door beperkingen van gemeentelijk software. Zo is compartimentering van gegevens of zelfs meerdere instanties van dezelfde applicatie vaak een oplossing voor het feit dat gemeentelijke software niet is ingericht om 'multitenancy' te ondersteunen. Dit zou bij de compartimentering van HR-gegevens ook een rol

kunnen spelen. Compartimentering is dan niet de eis vanuit de KvK maar een oplossing voor een andere eis van de KvK.

3.8 WOZ

Gemelde knelpunten

Samenwerkingsverbanden melden de volgende knelpunten:

- Samenwerkingsverbanden zeggen een aansluiting op de WOZ in te moeten richten per gemeente.
Wat samenwerkingsverbanden wensen is één aansluiting voor alle deelnemers aan het samenwerkingsverband.
- Samenwerkingsverbanden zeggen de lokale opslag van WOZ-gegevens te moeten compartimenteren per gemeente.
Wat samenwerkingsverbanden wensen is een gezamenlijke opslag van Handelsregistergegevens voor alle deelnemers aan het samenwerkingsverband.

De huidige situatie

De huidige situatie is als volgt:

- Samenwerkingsverbanden kunnen met één certificaat (op basis van de standaarden van Digikoppeling) aansluiten op de landelijke voorziening van de WOZ. Voor iedere gemeente moet een afzonderlijk CPA (Collaboration Protocol Agreement) worden vastgelegd bij de LV WOZ.
- Daarnaast moet in de database bij iedere gegeven zijn vastgelegd welke gemeente verantwoordelijk is voor dat gegeven. De gemeente is immers de formele bronhouder. Deze formele rol van bronhouder heeft geleid tot deze verplichting. Het formeel registreren van een samenwerkingsverband als bronhouder zou volgens de contactpersonen van de WOZ onderwerp van onderzoek kunnen zijn.

Mogelijke vervolgacties

De volgende vervolgacties zijn te onderkennen:

Vervolgactie	Termijn
1. De gemelde knelpunten lijken niet te bestaan. Het is daarom zinvol om meer bekendheid te geven aan de precieze eisen vanuit de WOZ, bijvoorbeeld met handreikingen en voorlichting en via de accountmanagers van KING.	Korte termijn
2. De contactpersonen van de WOZ stellen voor om te onderzoeken of het formeel registreren van een samenwerkingsverband als bronhouder een oplossing kan zijn voor het moeten compartimenteren van gegevens en/of het moeten vastleggen bij ieder gegeven welke gemeente verantwoordelijk is.	Korte termijn

Afhankelijkheden

Voor deze vervolgacties zijn nog geen raakvlakken met andere aan de WOZ gerelateerde activiteiten bij VNG en KING gevonden. Mogelijk zijn er raakvlakken met de ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet.

Gemeentelijke software

Tijdens de inventarisatie zijn voor de WOZ-knelpunten geen oorzaken gevonden in de door gemeentelijke samenwerkingsverbanden gebruikte software.

Van de BRP-knelpunten is bekend dat deze deels veroorzaakt worden door beperkingen van gemeentelijk software. Zo is compartimentering van gegevens of zelfs meerdere instanties van dezelfde applicatie vaak een oplossing voor het feit dat gemeentelijke software niet is ingericht om 'multitenancy' te ondersteunen. Dit zou bij de compartimentering van WOZ-gegevens ook een rol kunnen spelen, zeker omdat vanuit de WOZ geen compartimentering van gegevens wordt geëist, maar alleen dat bij ieder gegeven is vastgelegd welke gemeente verantwoordelijk is.

3.9 DigiD

Gemelde knelpunten

Samenwerkingsverbanden melden de volgende knelpunten:

- Samenwerkingsverbanden zeggen een aansluiting op DigiD in te moeten richten per gemeente. Wat samenwerkingsverbanden wensen is één aansluiting met één certificaat en één aansluitovereenkomst voor alle deelnemers aan het samenwerkingsverband. Ook als iedere gemeente een eigen digitaal loket heeft is de wens om deze verschillende loketten vanuit een gezamenlijke infrastructuur via één aansluiting met DigiD te verbinden.
- Samenwerkingsverbanden zeggen voor iedere aansluiting op DigiD een ICT-beveiligingsassessments uit te moeten voeren. Wat samenwerkingsverbanden wensen is te kunnen volstaan met één assessment voor hun bedrijfsvoering en infrastructuur.
- Samenwerkingsverbanden zeggen een apart certificaat te moeten gebruiken voor de aansluiting op DigiD. Het hergebruik van een PKI Overheid-certificaat dat het samenwerkingsverband al voor andere aansluitingen gebruikt is niet mogelijk. Dit knelpunt is niet specifiek voor samenwerkingsverbanden. Het geldt voor alle afnemers van DigiD.

De huidige situatie

De huidige situatie is als volgt:

- Voor DigiD-aansluitingen gelden de criteria herkenbaarheid, controleerbaarheid, betrouwbaarheid en transparantie (HCBT). Dat betekent onder andere dat een organisatie die aansluit op DigiD het recht moet hebben om het BSN te gebruiken en dat de naam van die organisatie getoond wordt op het DigiD-inlogscherf.
- Er is een lijst met samenwerkingsverbanden die gebruik mogen maken van één DigiD-aansluiting voor het gehele samenwerkingsverband. Deze lijst wordt beheerd door MinBZK. De criteria voor deze lijst zijn tijdens de verkenning nog niet opgevraagd. Vermoedelijk is het een lijst van samenwerkingsverbanden die vallen onder de Wet gemeenschappelijke regelingen. Naast vermelding op de lijst gelden er aanvullende voorwaarden die herkenbaarheid, controleerbaarheid, betrouwbaarheid en transparantie (HCBT) moeten waarborgen. Deze voorwaarden komen er kortgezegd op neer dat de burger na het inloggen op DigiD terugkomt op dezelfde website (dezelfde URL) als waar hij of zij is gestart.
- DigiD hanteert geen Digikoppeling voor het DigiD-koppelvlak (omdat Digikoppeling niet voor dit soort koppelvlakken is bedoeld). Daarom is hergebruik van PKI Overheid-certificaten die worden gebruikt voor Digikoppeling-koppelvlakken geen optie. Bovendien vereist DigiD (vanwege de HCBT-criteria) een PKI Overheid-certificaat specifiek voor de URL van het digitale loket dat op DigiD wordt aangesloten. Daarom heeft ieder digitaal loket met een eigen URL een eigen PKI Overheid-certificaat nodig.
- Voor iedere DigiD-aansluiting is een ICT-beveiligingsassessment verplicht. Het overgrote deel van de punten uit het assessment dienen beantwoord te worden door de partij die de technische omgeving van het digitale loket verzorgt. Dat kan ook een externe IT-

leverancier zijn. Deze leverancier kan zijn bedrijfsvoering en infrastructuur eenmalig laten auditen en deze audit hergebruiken voor het assessment van ieder digitaal loket dat de leverancier levert.

- DigiD kent de zogenaamde groepsaansluiting, bedoeld voor portalen in het zorgdomein, bijvoorbeeld van huisartsen. Deze groepsaansluiting wordt ook voor andersoortige groepsaansluitingen gebruikt, zoals voor (privaatrechtelijke) coöperaties van gemeenten zoals Wego4it. Deze mogelijkheid komt te vervallen waardoor dergelijke samenwerkingsverbanden geen gemeenschappelijke aansluiting op DigiD meer kunnen hebben.

Bij de ontwikkeling van de Verhuisservice loopt KING / DA2020 ook tegen het knelpunt aan dat een collectieve voorziening geen gemeenschappelijke DigiD-aansluiting kan krijgen.

Mogelijke vervolgacties

De volgende vervolgacties zijn te onderkennen:

Vervolgactie	Termijn
<p>1. Zorgen dat beter bekend wordt in welke situaties één gemeenschappelijke aansluiting op DigiD mogelijk is, in welke niet en waarom niet. Bijvoorbeeld door vermelding op de website van DA2020 en van Logius en door voorlichting aan de accountmanagers van KING en andere wijzen van voorlichting. Hiervoor is onder andere nodig dat de criteria van de lijst van MinBZK bekend worden.</p>	Korte termijn
<p>2. Onderzoeken op welke punten de auditlast voor samenwerkingsverbanden verminderd kan worden. Op basis van de uitkomsten hiervan kunnen aanpassingen aan ENSIA en/of de ICT-beveiligingsassessment worden aangebracht.</p>	Korte termijn
<p>3. Onderzoeken hoe zowel kan worden voldaan aan de HCBT-criteria en de aansluiting op DigiD voor samenwerkingsverbanden kan worden vereenvoudigd. Hierbij dient te worden afgestemd met ontwikkelingen als de Uniforme Set van Eisen (USvE), de Verhuisservice en andere toekomstige landelijke diensten en de Wet GDI.</p>	Lange termijn

Afhankelijkheden

Zoals hierboven al is vermeld is voor de vervolgacties voor DigiD afstemming nodig met de overige activiteiten bij VNG en KING op het vlak van DigiD, waaronder:

- de Verhuisservice en andere toekomstige landelijke diensten;
- de wet GDI;
- de Uniforme Set van Eisen.

Gemeentelijke software

Of vervolgacties richting softwareleveranciers nodig zijn zal blijken uit het onderzoek zoals dat hierboven is beschreven.

3.10 eHerkenning

Gemelde knelpunten

Samenwerkingsverbanden melden de volgende knelpunten:

- Samenwerkingsverbanden zeggen een aansluiting op het e-Herkenningstelsel in te moeten richten per gemeente. Wat samenwerkingsverbanden wensen is één aansluiting met één certificaat en één aansluitovereenkomst voor alle deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Ook als iedere gemeente een eigen digitaal loket heeft is de wens om deze verschillende loketten vanuit een gezamenlijke infrastructuur via één aansluiting met het eHerkenningstelsel te verbinden.

De huidige situatie

De huidige situatie is als volgt:

- Het eHerkenningstelsel heeft een optie voor het aansluiten via intermediairs. Bij eHerkenning noemt men deze intermediair de dienstbemiddelaar. Deze optie is onder andere geschikt voor SAAS-leveranciers en Gemeenschappelijke Regelingen. De intermediair kan één aansluiting op eHerkenning inrichten met een eigen certificaat. Er zijn momenteel verschillende intermediairs, waaronder samenwerkingsverbanden, op deze wijze aangesloten.
De voorwaarde is dat de intermediair een KvK-inschrijving heeft en een PKI Overheid-certificaat met dat KvK-nummer gebruikt. Samenwerkingsverbanden in oprichting kunnen pas aansluiten zodra ze zijn ingeschreven in het Handelsregister.
Een andere voorwaarde is dat op de pagina waar met het eHerkenningmiddel wordt ingelogd zowel de dienstverlener (bijvoorbeeld de gemeente) als de intermediair (bijvoorbeeld de SAAS-leverancier) zichtbaar zijn. Het moet transparant zijn voor de persoon die inlogt waar hij of zij inlogt.
Ook een voorwaarde is dat de architectuur van het dienstenportfolio van het samenwerkingsverband op orde is. Wat de precieze eisen hier zijn is tijdens de verkenning nog niet uitgezocht.
- eHerkenning kent een operationeel beraad waar afnemers van eHerkenning wijzigingsverzoeken kunnen indienen. Momenteel vertegenwoordigt Menno Stigter van de gemeente Den Haag de gemeenten in dit beraad.

Mogelijke vervolgacties

De volgende vervolgacties zijn te onderkennen:

Vervolgactie	Termijn
1. Zorgen dat de mogelijkheid van de intermediairaansluiting beter bekend wordt bij gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Bijvoorbeeld door vermelding op de website van DA2020 en van eHerkenning en/of Logius en door voorlichting aan de accountmanagers van KING en andere wijzen van voorlichting.	Korte termijn
2. Vaststellen in welke situaties de intermediair-aansluiting wel en in welke niet hanteerbaar is, bijvoorbeeld door een aantal concrete situaties voor te leggen	Korte termijn

Vervolgactie	Termijn
<p>aan Logius ter beoordeling.</p> <p>Op basis van de uitkomsten van deze beoordeling kan voorlichtingsmateriaal worden opgesteld zodat samenwerkingsverbanden zelf kunnen bepalen wat ze moeten doen om van de intermediairaansluiting gebruik te kunnen maken.</p> <p>Op basis van de uitkomsten van deze beoordeling kunnen wijzigingsverzoeken voor eHerkenning worden opgesteld die de vertegenwoordiger van gemeenten in kan brengen in het operationeel beraad van eHerkenning.</p> <p>Als de benodigde wijzigingen beleidsmatig van aard zijn dient VNG deze bij de beleidseigenaar van eHerkenning kenbaar te maken.</p>	
<p>3. Onderzoeken of met de invoering van het nieuwe OIN-stelsel (dat sub-OINs mogelijk maakt) ook intermediairs zonder KvK-inschrijving gebruik kunnen maken van de intermediairaansluiting.</p> <p>Op basis van de uitkomsten kunnen wijzigingsverzoeken voor eHerkenning worden opgesteld die de vertegenwoordiger van gemeenten in kan brengen in het operationeel beraad van eHerkenning.</p> <p>Als de benodigde wijzigingen beleidsmatig van aard zijn dient VNG deze bij de beleidseigenaar van eHerkenning kenbaar te maken.</p>	<p>Korte termijn</p>

Afhankelijkheden

Voor de vervolgacties voor eHerkenning is afstemming nodig met de overige activiteiten bij VNG en KING op het vlak van eHerkenning, Idensys en eIDAS, waaronder verschillende impactanalyses en pilots, zoals USvE 1.0 en de Wet GDI en Idensys.

Gemeentelijke software

Tijdens de inventarisatie zijn voor de eHerkenning-knelpunten geen oorzaken gevonden in de door gemeentelijke samenwerkingsverbanden gebruikte software.

3.11 Mijn Overheid (Berichtenbox voor burgers en Lopende zaken)

Gemelde knelpunten

Samenwerkingsverbanden melden de volgende knelpunten:

- Samenwerkingsverbanden zeggen een aansluiting op Mijn Overheid in te moeten richten per gemeente. Wat samenwerkingsverbanden wensen is één aansluiting met één certificaat en één aansluitovereenkomst voor alle deelnemers aan het samenwerkingsverband.
- Samenwerkingsverbanden zeggen een apart certificaat te moeten gebruiken voor de aansluiting op Mijn Overheid Berichtenbox voor burgers. Het hergebruik van een PKI Overheid-certificaat dat het samenwerkingsverband al voor andere aansluitingen gebruikt is niet mogelijk. Dit knelpunt is niet specifiek voor samenwerkingsverbanden. Het geldt voor alle afnemers van de Berichtenbox voor burgers.

Daarnaast melden samenwerkingsverbanden de volgende wens:

- Er zijn samenwerkingsverbanden die berichten willen versturen via de Berichtenbox uit naam van het samenwerkingsverband. De voorwaarden waaronder dat mogelijk is zijn bij deze samenwerkingsverbanden niet bekend.

De huidige situatie

De huidige situatie is als volgt:

- Mijn Overheid (Berichtenbox, Lopende Zaken en Persoonsgegevens) kent een zogenaamd intermediair-koppelvlak. Kern hiervan is dat één partij, een ICT-dienstverlener, of een publiekrechtelijke organisatie, op basis van één technische verbinding (TLS/PKI Overheid) naar Mijn Overheid, voor verschillende identificeerbare gemeenten berichten kan versturen. De intermediair kan één aansluiting inrichten op basis van een eigen PKI Overheid-certificaat met OIN. Met de komst van het nieuwe OIN-stelsel kan dat straks ook een subOIN zijn.
Een voorwaarde is dat iedere afzender van berichten herkenbaar moet zijn voor de burger. Dat betekent dat iedere afzender een OIN moet hebben en een CPA (Collaboration Protocol Agreement) zodat berichten herleidbaar zijn naar de afzender. Een samenwerkingsverband dient daarom een CPA per afzender te beheren.
Een andere voorwaarde is dat, in verband met het verwerken van het BSN, de intermediair een bewerkersovereenkomst met iedere gemeente heeft en dat iedere gemeente een bewerkersovereenkomst met Logius heeft.
- Momenteel (juni 2017) is inderdaad een apart certificaat nodig voor de aansluiting op Mijn Overheid Berichtenbox (specifiek voor het berichtleveranciersportaal). Met de invoering van de nieuwe Berichtenbox (gepland in juli 2017) zal de noodzaak hiervoor vervallen en kan ieder PKI Overheid-certificaat (van de juiste soort) hiervoor worden gebruikt. Het hergebruik van het PKI Overheid-certificaat geldt voor de drie functionele koppelingen van de Berichtenbox: het berichtleveranciersportaal, de abonnementenservice en de berichtenservice. De momenteel aangesloten partijen zijn hiervoor benaderd.

- Aansluiting op Mijn Overheid is zowel mogelijk via Diginetwerk als via internet. De aansluitende partij kan hier zelf een keuze in maken.
- Een samenwerkingsverband kan als intermediair functioneren en ook als eigen afzender. Voorwaarde voor dat laatste is dat het samenwerkingsverband als organisatie een publiekrechtelijke taak vervult of het BSN mag gebruiken. Dit is uit aansluitvoorwaarden van Mijn Overheid af te leiden is opgenomen in de 'veel gestelde vragen' van Mijn Overheid.

Mogelijke vervolgacties

De volgende vervolgacties zijn te onderkennen:

Vervolgactie	Termijn
1. Zorgen dat de mogelijkheid van het intermediairkoppelvlak beter bekend wordt bij gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Bijvoorbeeld door vermelding op de website van DA2020 en van Logius en door voorlichting aan de accountmanagers van KING.	Korte termijn
2. Gemeentelijke samenwerkingsverbanden die niet geholpen zijn met het intermediairkoppelvlak vragen zich te melden zodat op basis van hun situaties bepaald kan worden welke wijzigingen aan het intermediairkoppelvlak gewenst zijn. Op basis van de uitkomsten kunnen wijzigingsverzoeken voor Mijn Overheid worden opgesteld die de vertegenwoordiger van gemeenten in kan brengen in het operationeel overleg. Als de benodigde wijzigingen beleidsmatig van aard zijn dient VNG deze bij de beleidseigenaar van Mijn Overheid kenbaar te maken.	Korte termijn

Afhankelijkheden

Voor de vervolgacties voor Mijn Overheid is afstemming nodig met de overige activiteiten bij VNG en KING op het vlak van Mijn Overheid, waaronder:

- de Verhuisservice en andere toekomstige landelijke services;
- de Wet GDI.

Gemeentelijke software

Tijdens de inventarisatie zijn voor de Mijn Overheid-knelpunten geen oorzaken gevonden in de door gemeentelijke samenwerkingsverbanden gebruikte software.

Bijlage A Bronnen

Bestaande inventarisaties en analyses

- Document 'Knelpunten gebruik GDI door samenwerkingsverbanden - Globale opzet van het project', 2016 (Knelpunten gebruik GDI door samenwerkingsverbanden startnotitie 2.docx)
- Document 'Brokken vooranalyse', 2016 (Brokken vooranalyse.docx)
- Rapport 'Impactanalyse – Informatiekundige belemmeringen samenwerkende gemeenten', juli 2015 (Impactanalyse_informatiekundige_belemmeringen_samenwerkende_gemeenten_v10juli2015.docx)

VNG-documenten

- Document 'Grip op samenwerken', april 2013 (20130516-grip-op-samenwerking-20130417.pdf)
- Document 'Informatieveiligheid en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden', maart 2015 (20150731_informatieveiligheid-en-intergemeentelijke.pdf)
- Document 'Intergemeentelijke samenwerking toegepast - Handreiking voor toepassing van de wet gemeenschappelijke regelingen, juni 2015 (Intergemeentelijk-samen_20150528.pdf)

KING-documenten

- Document 'Basisregistratie Personen (BRP), mogelijkheden en kansen door samenwerking van gemeenten' maart 2013 (20130308WhitepaperSamenwerkendef.pdf)

Gemeentelijke samenwerkingsverbanden

Dimpact:

- Brief aan Digicommissaris, 19 mei 2016 (20160519 - brief Digicommissaris definitief.pdf)
- Document 'mGBA en multi-gemeente – Scenario's voor de BEL-gemeenten (en Dimpact)', november 2014 (DimpactBELGemeenten.pdf)
- Gesprekken met Hugo ter Doest

Drechtsteden:

- Gesprekken met Paul van den Merkhof

Equalit:

- Notitie 'Cases gebruik GBA-V / GBA gegevens', 24 september 2015 (Notitie BRP-casussen tbv KING-overleg.docx)
- Gesprekken met Anita Potters

Woerden – Oudewater:

- Notitie (Casus DigiD E-Herkenning Woerden_Oudewater.docx)
- Afbeelding (Kernregistraties multigemeente.jpg)
- Afbeelding (netwerktekening casus OIN 2014.jpg)

Overig:

- Rob Heimering, Heerhugowaard, Alkmaar en Langedijk
- Ellen van der Steen, Gemeente Apeldoorn

- Tom Fränzel, Gemeente Apeldoorn
- Cengiz Dursum, Cuijk, Grave en Mill en St. Hubert

Andere samenwerkingsverbanden

- Martijn Veurink van JustID
- Joris Wittenberg van RVO

GDI

BAG:

- Martijn Odijk van MinIenM
- Alex van de Ven van MinIenM

BGT

- Henk Ferkranus van SVB-BGT

BRK

- Geen contact.

BRP

- Irma Pijpers, Relatiebeheerder Samenwerkingsverbanden, RvIG
- Frans Rijkers, BRP Stelselverantwoordelijke, RvIG
- Esther 't Hoen, Coördinator Cluster BRP, MinBZK
- Patrick van der Hoeven, Projectmanager Implementatieagenda Digitaal 2017, MinBZK
- Rob Driehuis, Implementatieondersteuner Operatie BRP, KING
- Leidraad Samenwerkingsverbanden, RvIG (Leidraad samenwerkingsverbanden.pdf)
- Informatieblad Gemeentelijke samenwerkingsverbanden en de Basisregistratie Personen, RvIG, oktober 2015 (informatieblad-gemeentelijke-samenwerkingsverbanden-en-de-brp.pdf)

BRV

- Gert Stel van de Dienst Wegverkeer

Handelsregister

- Marlies Vaillant van de Kamer van Koophandel

WOZ

- Ruud Kathmann van de Waarderingskamer
- (Kallisti Yocarini van het Kadaster)

DigiD

- Marleen Stolze-van der Linde van Logius
- Nanke Asjes van Logius
- Annemieke de Kloe van Logius
- Rein During van MinBZK

eHerkenning

- Marleen Stolze-van der Linde van Logius
- Maurice Pasma van Logius

Mijn Overheid

- Marleen Stolze-van der Linde van Logius
- Paul Zeef van Logius



**KWALITEITS
INSTITUUT
NEDERLANDSE
GEMEENTEN**

**KWALITEITSINSTITUUT
NEDERLANDSE GEMEENTEN**

**NASSAULAAN 12
2514 JS DEN HAAG**

**POSTBUS 30435
2500 GK DEN HAAG**

**T 070 373 80 08
F 070 363 56 82**

**INFO@KINGGEMEENTEN.NL
WWW.KINGGEMEENTEN.NL**